



QENDRA SHQIPTARE PER POPULLSINE DHE ZHVILLIMIN
ALBANIAN CENTER FOR POPULATION AND DEVELOPMENT

RAPORTI VJETOR

2020





QENDRA SHQIPTARE PER POPULLSINE DHE ZHVILLIMIN
ALBANIAN CENTER FOR POPULATION AND DEVELOPMENT

RAPORTI VJETOR

2020



TABELA E PËRMBAJTES

LISTA E SHKURTIMEVE	6
PËRMBLEDHJE	9
PËRMBLEDHJA E REZULTATEVE	12
Rezultati 1: Kampionët e të drejtave	12
Rezultati 2: Komunitete të fuqizuara.....	14
Rezultati 3: Shërbime për popullatën.....	15
Rezultati 4: Bashkimi dhe performanca	17
Projekti: Qeverisja e mirë - IPPF EN.....	18
Projekti: Mobilizimi i burimeve të QShPZh-së - IPPF EN	20
Projekti: Forcimi i përgjigjes së kujdesit shëndetësor në situata krize dhe postkrize përmes shpërndarjes së paketës minimale të shërbimit fillestar (MISP) të shëndetit seksual dhe riprodhues (ShSR) – IPPF EN	23
Projekti: Avancimi i parandalimit të kancerit të qafës së mitrës në Shqipëri - IPPF EN	26
Projekti: Gratë dhe vajzat, burrat e djemtë dhe familjet janë të ndërgjegjshëm rreth përfitimeve nga shërbimet cilësore të planifikimit familjar, kanë qasje ndaj këtyre shërbimeve duke njohur kontributin e tyre në lirinë dhe barazinë gjinore për të përmirësuar shëndetin dhe mirëqenien - IPPF EN	31
Projekti: Edukimi seksual gjithëpërfshirës për një shoqëri gjithëpërfshirëse dhe të barabartë gjinore - IPPF EN	35
Projekti: Ofrimi dhe mundësimi i edukimit seksual gjithëpërfshirës (ESGj) – Të rinjtë në Shqipëri fuqizohen për një shëndet, mirëqenie dhe dinjitet më të mirë - IPPF EN	38
Projekti: Përshkallëzimi i përgjigjes ndaj HIV në Shqipëri – IPPF EN	41
Projekti: T’i japim fund stigmës dhe diskriminimit lidhur me abortin në Shqipëri - IPPF EN	43



Projekti: T'i japim fund dhunës seksuale me bazë gjinore ndaj grave në Shqipëri - IPPF EN.....	46
Projekti: Ndërhyrjet në partneritet me Fondin e Kombeve të Bashkuara të Popullsisë (UNFPA) në Shqipëri.....	49
Projekti: Avokati dhe partneritet për të drejtat riprodhuese dhe reduktimin e pabarazive të shëndetit seksual - UNFPA Co	50
Projekti: Ngritja e Qendrës Ditore për të Moshuarit në Vlorë	54
Projekti: Akses i barabartë në shërbimet e integruara cilësore të shëndetit seksual dhe riprodhues - UNFPA Co	56
Projekti: Dhuna me bazë gjinore dhe barazia gjinore e adresuar përmes përgjigjes shumësektoriale	60
Projekti: Shërbime të bazuara në dëshmi për popullatat kyç	67
Projekti: “Ta bëjmë realitet” - Trajnimi me ofruesit e kujdesit shëndetësor për kujdesin ndaj nënave dhe të porsalindurve – UNFPA.....	70
Projekti: Përshkallëzimi dhe sigurimi i qëndrueshmërisë së reagimit kombëtar ndaj HIV për punonjëset e seksit femra.....	72
Projekti: Qendra Kombëtare Burimore për Shoqërinë Civile - Partnerët Shqipëri.....	73
Projekti: Rritja e mundësive për integrimin në tregun e punës të të rinjve dhe familjeve në rrezik - Fuqizimi i të rinjve, rritja e mundësive VLORA - Fshati SOS	79





LISTA E SHKURTIMEVE

APPG	Grupi për Popullsinë dhe Zhvillimin i të gjitha partive parlamentare
BE	Bashkimi European
BGj	Barazia gjinore
CEDAW	Konventa për Eliminimin e të Gjitha Formave të Diskriminimit ndaj Grave
DhF	Dhuna në familje
DhBGj	Dhuna me bazë gjinore
DhSBGj	Dhuna seksuale me bazë gjinore
ESGj	Edukimi seksual gjithëpërfshirës
GS	Grupe të synuara
HPV	Virusi i Papilomës Njerëzore
ICPD	Konferenca Ndërkombëtare për Popullsinë dhe Zhvillimin
IEK	Informim - edukim - komunikim
IPPF	Federata Ndërkombëtare e Planifikimit Familjar
IST	Infeksionet seksualisht të transmetueshme
IShP	Instituti i Shëndetit Publik
KQM	Kanceri i qafës së mitrës
MASR	Ministria e Arsimit, Sportit dhe Rinisë
MISP	Paketa minimale fillestare e shërbimeve
MKR	Mekanizmi i Koordinuar i Referimit
MShMS	Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale
OJF	Organizata jofitimprurëse
OKSh	Ofrues të kujdesit shëndetësor
PK	Popullata kyç
PSF	Punonjëse të seksit femra
PSV	Procedurat Standarde të Veprimit
PËID	Njerëzit që injektojnë droga
ShSR	Shëndeti seksual dhe riprodhues
UNFPA	Fondi i Kombeve të Bashkuara për Popullsinë në Shqipëri
QShPZh	Qendra Shqiptare për Popullsinë dhe Zhvillimin





Gjatë vitit 2020, Qendra Shqiptare për Popullsinë dhe Zhvillimin (QShPZh) vazhdoi punën për përmbushjen e qëllimit, synimeve dhe objektivave si organizatë me kontribute në përmirësimin e politikave, legjislacionit, të drejtën për informacion dhe shërbime për çështje që shqetësojnë popullatën dhe zhvillimin e saj, përfshirë shëndetin riprodhues.

Tërmeti i nëntorit 2019 dhe pandemia globale e COVID-19, e përballi QShPZh-në, ashtu si të gjitha institucionet shtetërore, ekonominë, shëndetësinë, arsimin etj., dhe organizatat e shoqërisë civile me sfida, për kapërcimin e të cilave mungonte modeli. Sfida si këto kanë ndikimet e tyre të padiskutueshme edhe në punën e QShPZh-së. Megjithatë, organizata jonë arriti ta mbyllë vitin 2020 me arritje shumë premtuese për të vijuar e sigurt angazhimet e saj gjatë vitit 2021.





PËRMBLEDHJE

Gjatë vitit 2020, Qendra Shqiptare për Popullsinë dhe Zhvillimin (QShPZh) vazhdoi punën e saj me zbatimin e projekteve dhe arritjen e sukseseve.

Rishikimi i ligjit për shëndetin riprodhues u mundësua falë mbështetjes dhe angazhimit të drejtpërdrejtë të Drejtores së Bordit Konsultativ të QShPZh-së, znj. Valentina Leskaj. Grupi teknik, i ngritur me Urdhrin Nr. 716, datë 28.10.2019, të ministres Manastirliu, bëri një analizë krahasuese të legjislacionit shqiptar me legjislacionet e vendeve të rajonit dhe të disa vende perëndimore dhe, në përfundim, pasi u identifikuan një sërë boshllëqesh, si teknologjitë e riprodhimit, shërbimet miqësore për të rinjtë, aspekte të të drejtave të grave etj., u vendos të hartohet një ligj i ri në vitin 2022.

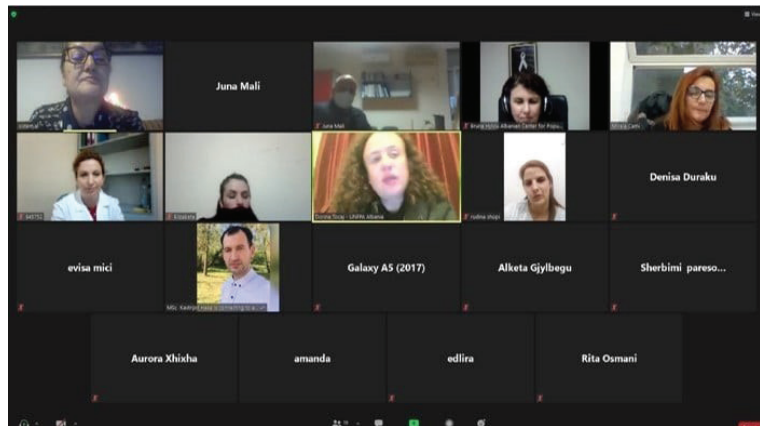
Si rezultat i advokimit të qëndrueshëm të QShPZh-së dhe partnerëve, në shkurt 2020 u miratuan zyrtarisht me urdhër të ministrit dhe u botuan në Fletoren Zyrtare (më 21 shkurt 2020) Procedurat Standarde të Veprimit të rishikuara për gjininë dhe dhunën me bazë seksuale, për punonjësit e kujdesit shëndetësor, punonjësit socialë dhe PSV-të për emergjencat civile.

Në vitin 2020, QShPZh realizoi “Vlerësimin e cilësisë të përdorimit të shërbimeve të planifikimit familjar në Shqipëri”. Si rezultat i përpjekjeve të advokimit (takime të nivelit të lartë me vendimmarrësit, fushata mediatike, seminare dialogu për politikën dhe përfshirja e palëve kryesore të interesit), Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale (MShMS) nxori fillimisht një urdhër për azhurnimin e protokollit ekzistues të planifikimit



familjar (PF) dhe Urdhrin Nr. 626, datë 12.11.2020 për miratimin e protokollit të azhurnuar. Protokollin e azhurnuar përfshin disa rekomandime të dala nga takimet e shpërndarjes së

studimit, të tilla si: përmirësimi i sistemit të referimit; forcimi i bashkëpunimit me psikologët e shkollës; sigurimi i këshillimit në distancë dhe krijimi i mekanizmit të ndërmjetësimit shëndetësor për personat që ofrojnë shërbime kontraceptive për gratë në nevojë.



Për të adresuar ndikimin e pandemisë COVID-19 në

shërbimet e ShSR-së, QShPZh-ja kontribuoi në hartimin e udhëzimeve të përgjithshme për sigurimin e shërbimeve shëndetësore të ShSR-së në kohën e COVID-19, si pjesë e paketës së kujdesit shëndetësor parësor. Këto udhëzime u miratuan nga MShMS-ja më 27 tetor 2020. Ato përfshijnë futjen e shëndetit digjital dhe telemjekësisë në kujdesin shëndetësor parësor, përfshirë sigurimin e shërbimeve të planifikimit familjar.

Janë botuar raportet vjetore të Progresit DG NEAR 2020 dhe përpjekjet e advokimit, të drejtuara nga Federata Ndërkombëtare e Planifikimit Familjar, Rrjeti European (IPPF EN) në DG NEAR, përfshirë diskutimet mbi progresin e ShSR-së dhe sfidat në vendet tona, të kryera në Bruksel, kanë rezultuar pozitive. Në progresraportin vjetor të DG NEAR 2020 të Shqipërisë kishte çështje të përmendura në raportin e QShPZh-së, përfshirë: Aborti (2 citime); SIDA / HIV (1 citim); Kontracëpsioni / Kontracëptivi (2 citime); CSE / Edukimi seksual (1 citim); Riprodhimi (3 citime); ShSR (1 citim). Më konkretisht, shembujt që përmenden në progresraport, janë: ligji për shëndetin riprodhues dhe Programi Kombëtar i Ekzaminimit për Kancerin e Qafës së Mitrës.

170 të rinj u trajnuan si edukatorë bashkëmohatarë; 850 të rinj u pajisën me një seri të pjesshme të kurrikulës së ESGj-së; 200 mësues u trajnuan për të ofruar trajnime të ESGj-së për edukatorë të tjerë; 200 mësues u trajnuan për të siguruar trajnime të ESGj-së për edukatorë të tjerë.

Për shkak të izolimit nga COVID-19 dhe krizave pasuese, numri i përgjithshëm i shërbimeve të QShPZh-së ka rënë me të paktën 30% krahasuar me një vit më parë - 21,594 është numri i shërbimeve totale të ofruara nga QShPZh-ja në vitin 2020. 2,000 shërbime këshillimi dhe konsultimi u siguruan në internet gjatë izolimit dhe masave të kufizuara të vendosura nga qeveria e Shqipërisë në mars-maj 2020. Me lehtësimin e kufizimeve (në maj të vitit 2020) qendrat klinike të QShPZh-së filluan të ofrojnë shërbimet e bazuara në komunitet dhe klinika lëvizëse për komunitetet në nevojë në Tiranë dhe Vlorë. Në qershor të vitit 2020, QShPZh-ja filloi të ofrojë shërbime të shëndetit seksual dhe riprodhues në klinika, duke respektuar protokollet e COVID-19, për gratë dhe vajzat e reja që kërkonin shërbime. 8,050 klientë morën shërbime nga Qendra Shqiptare për Popullsinë dhe Zhvillimin në vitin 2020. 863 ofrues të shërbimeve u trajnuan për shëndetin dhe të drejtat seksuale riprodhuese.



Projektet e QShPZh-së në vitin 2020 u zgjeruan me dy projekte të reja: a) Shkallëzimi dhe sigurimi i qëndrueshmërisë së reagimit kombëtar ndaj HIV për punonjëset e seksit femra në Tiranë - Fondi i Tranzicionit i Fondit Global 2020-2022; b) Rritja e mundësive për integrimin e tregut të punës të të rinjve dhe familjeve në rrezik në Vlorë - YEEP me fonde nga Fshatrat -2020-2021.

7 grupe të rinjsh dhe grash kanë ndërmarrë të paktën një veprim mbështetës publik për ShSR-në.

200 vullnetarë u angazhuan në aktivitete të ndryshme të QShPZh-së, përfshirë takimet e bordit, takimin e asamblesë, fushatat e ndërgjegjësimit, ofrimin e shërbimeve, ngjarjet e advokimit; monitorimin dhe vlerësimin.

Përafërsisht 30,000 individë morën mesazhe pozitive të ShSR-së përmes katër kanaleve të shpërndarjes: online dhe offline; media e jashtme dhe shpërndarja e partnerëve.





PËRMBLEDHJA E REZULTATEVE

Rezultati 1: Kampionët e të drejtave

- Forcimi i aleancave dhe partneritetet strategjike për advokimin e ShSR-së me koalicionin e ShSR-së shërbimi dhe Rrjetin e Monitorimit të Dhunës me Bazë Gjinore ndaj Grave, grupeve të grave dhe të rinjve.
- Pjesëmarrja (si ekspert për ShSR-në) në konsultat për rishikimin e ligjit për shëndetin riprodhues, në Samitin pasues ICPD +25, për të ndikuar në ligjet për ShSR-në, politikat publike dhe programet qeveritare.
- Advokimi i përbashkët me dhe/ose mbështetje të advokimit të tetë grupeve të grave dhe të rinjve për ShSR-në, gjininë dhe/ose zhvillimin e qëndrueshëm (përmes deklaratave publike, pozicionimit, fushatave dhe veprimeve publike).
- Pjesëmarrja në seancat parlamentare të komisioneve dhe nënkomisioneve të ndryshme, siç janë: Komisioni Parlamentar për Punën, Çështjet Sociale dhe Shëndetësinë, Nënkomisioni për Barazinë Gjinore dhe Aleancën për Gratë Parlamentare; Nënkomisioni për të Drejtat e Njeriut, si dhe ngritja e zërit për çështjet në lidhje me ShSR-në.

Praktikat më të mira

- **Advokim i bazuar në prova në PF**

Në kuadër të projektit “Gratë dhe vajzat, burrat e djemtë dhe familjet janë të vetëdijshëm për përfitimet dhe kanë qasje në shërbime cilësore të planifikimit familjar duke njohur kontributin e tij në liri dhe barazi gjinore për të përmirësuar shëndetin dhe mirëqenien e tyre” u përdorën strategji të përshtatura për të adresuar nevojën për përmirësimin e qasjes në kujdesitn kontraceptiv cilësor. Nisma u bazua në një qasje trekëndore duke përfshirë: 1) Një vlerësim të nevojave në lidhje me programet efektive të bazuara në prova, studime ekzistuese që demonstrojnë sfida dhe boshllëqe në lidhje me PF-në dhe rekomandime për strategjitë e ndërhyrjes; 2) Zhvillimi i një plani strategjik për zbatimin e strategjive me fokus mundësimin e mjedisit për sigurimin e kujdesit kontraceptiv dhe 3) Monitorimi dhe vlerësimi i ndërhyrjeve për të siguruar përparimin drejt objektivave. Një nga rezultatet kryesore të projektit ka qenë miratimi i urdhrin nga MShMS-ja për rishikimin e protokollit ekzistues për kontracëpsionin 2016-2020. Ky ndryshim i politikës erdhi pas advokimit të qëndrueshëm



dhe të bazuar në dëshmi të QShPZh-së dhe palëve kryesore të interesit të ndërmarrë këtë vit lidhur me kontracepsionin. Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale dhe palët kryesore të interesit u përfshinë në të gjitha takimet e advokimit që rezultuan në hartimin e një plani strategjik, i cili do të drejtojë veprimet e të gjithë partnerëve për të ndikuar te politikëbërësit në nivel kombëtar dhe lokal në lidhje me kontracepsionin. Planit është përdorur dhe do të përdoret si një mjet advokimi për të përfshirë të gjithë objektivat e tij (9) në strategjinë e re të kontracepsionit 2022-2026.

- **Miratimi i Procedurave Standarde të Veprimit (PSV) për trajtimin e rasteve të DhF-së dhe DhBGj-së**

Në shkurt 2020, Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale nisi hartimin dhe miratimin e Procedurave Standarde të Veprimit (PSV) për kujdesin shëndetësor dhe punonjësit socialë që merren me raste të dhunës në familje ose me bazë gjinore, për të rritur bashkëpunimin dhe efektivitetin e mekanizmit të koordinuar të referimit (MKR). Për punonjësit e kujdesit shëndetësor, PSV-të u miratuan për të zvogëluar rrezikun e grave dhe vajzave që përjetojnë dhunë me bazë gjinore në situata emergjente civile. Në maj të vitit 2020 u përgatitën dy protokolle me qëllimin që mekanizmat e koordinuar e referimit të menaxhonin rastet e dhunës në familje të lidhura me COVID-19 dhe u dërguan në bashki e njësi administrative. Në korrik të vitit 2020, QShPZh-ja koordinoi 9 trajnime në internet për PSV-të për koordinatorët lokalë, kujdesin shëndetësor dhe punonjësit socialë nga të gjitha bashkitë (1,678 pjesëmarrës).

- **Grupi i grave dhe i të rinjve të QShPZh-së**

Grupet e grave dhe të rinjve të QShPZh-së u përfshinë në advokime që nga planifikimi e zbatimi deri tek monitorimi e vlerësimi.

Vullnetarët e QShPZh-së ngritën çështje të tilla si ngacmimi seksual gjatë forumeve të organizuara nga organizatat e shoqërisë civile.

Edukatorët bashkëmohatarë të QShPZh-së bënë një deklaratë publike për DhBGj-në në Ditën e të Drejtave të Njeriut, e postuan në blog-un e QShPZh-së dhe e shpërndanë atë përmes platformave të mediave sociale. Forumi qytetar i Selenicës punoi dhe advokoi për ndërtimin e dy terreneve të lojërave për nënat dhe fëmijët në Bashkinë Selenicë. Grupi i vajzave të Vlorës punoi dhe mbështeti organizimin me sukses të një marshimi kundër ngacmimeve seksuale.

Grupi i grave i Trokitjes mbështeti çështjet e strehimit për gratë viktime të abuzimit dhe dhunës dhe që janë kryefamiljare, për shkak të një divorci, dhe i ndihmoi ato për një letër drejtuar zyrtarit publik/ vendimmarrësit. Grupi inkurajoi mbështetësit të ndërmarrin veprime në mbështetje të çështjeve të strehimit për gratë viktime të abuzimit dhe të dhunës, të cilat janë kryefamiljare, dhe, së bashku me përfaqësuesit e organizatave të shoqërisë civile, i adresoi këto çështje. Kërkesa e përpiluar iu dërgua grave këshilltare që t'i vendosin në





agjendat e kryetarit të bashkisë dhe të kryetarit të këshillit bashkiak. Çështjet u diskutuan dhe do të funksionojnë në vitin 2021 me vendim të këshillit të Bashkisë së Shkodrës.

Forumi i Pavarur i Grave Orikum (FPGO) i shkroi një peticion Bashkisë Orikum dhe mbledhi nënshkrime nga komuniteti për të siguruar mbështetje për gratë dhe vajzat që janë të varfra, viktime/të mbijetuara të DhBGj-së, të cilat kanë nevojë të punojnë dhe të gjenerojnë të ardhura për familjet e tyre. Si rezultat i përpjekjeve gjashtëmujore (takime me njësinë e vetëqeverisjes vendore, fushata sensibilizuese, peticione etj.), në mbledhjen e Bashkisë, më 28 dhjetor, u miratua buxheti 2021 i Bashkisë Vlorë duke përfshirë sigurimin e ushqimit dhe mbulimin e një dite të plotë me orarin deri në orën 17:00. Kjo do t'u japë nënave (shtëpiake dhe viktime të DhBGj-së) mundësinë që të punojnë, sidomos gjatë sezonit të verës dhe do të sigurojë që familjet e tyre të integrohen më mirë në jetë.

Rezultati 2: Komunitete të fuqizuara

- Trajnimi i trajnerëve, mësuesve, vullnetarëve, ndërmjetësve dhe punëtorëve në terren për të siguruar ESGj-në.
- Mbështetja e sektorit publik për të ofruar ESGj-në.
- Sigurimi i ESGj-së brenda dhe jashtë shkollës për të rinjtë.
- Zhvillimi dhe zbatimi i qasjeve inovative për shpërndarjen e ESGj-së joformale.
- Përdorimi i medias për të promovuar shëndetin, zgjedhjen dhe të drejtat e individëve (përmes ngjarjeve, fushatave dhe zhvillimit të blog-ut për adoleshentët).
- Përdorimi i materialeve dhe kanaleve personale të komunikimit, të tilla si: faqja në internet e QShPZh-së, botime të mediave sociale etj.
- Ndërtimi i kapacitetit të QShPZh-së në media dhe komunikim.
- Organizimi i fushatave/ngjarjeve për të gjeneruar mbulim mediatik, për të theksuar mbështetjen e personave të famshëm dhe për të rritur ndërgjegjësimin e publikut.
- Puna me bashkësitë fetare në Vlorë gjatë 16 Ditëve të Aktivizmit.

Praktikat më të mira

Në vitin 2020, QShPZh-së vazhdoi përpjekjet e saj për të mundësuar sigurimin e edukimit mbi tema të ndjeshme të ESGj-së përmes trajnimit të mësuesve dhe nxënësve në Tiranë, Vlorë dhe Shkodër. 200 mësues forcuan aftësitë dhe njohuritë e tyre në ofrimin e ESGj-së dhe kanë kapacitetin për të ofruar siç duhet ESGj-në tek nxënësit e tyre. 200 edukatorë për të rritur u mundësuan me edukim seksual gjithëpërfshirës. 120 të rinj u trajnuan si





edukatorë të moshatarëve për t'i pajisur me njohuri dhe aftësi për ESGj-së, për të mbrojtur shëndetin dhe të drejtat e tyre, për të shmangur abuzimin seksual dhe dhunën, për të ndërtuar marrëdhënie të respektueshme me të tjerët. 200 të rinj të popullatave kyç, të cilët u zgjedhën në bashkëpunim me organizatat partnere që punojnë për dhe me popullatat kyç, dhe 10 përfaqësues nga palët kryesore të interesit morën pjesë në studimin që shërben për të vlerësuar efektivitetin e projektit dhe për të informuar politikën e bazuara në prova të MShMS-ja për të arritur grupe të prekshme. 700 të rinj u informuan, përmes komunikimit në internet (histori blog të shpërndara në mediat sociale), për rëndësinë e ESGj-së, çështjet që prekin të rinjtë dhe përfitimet nga ESGj-ja. 850 të rinj u pajisën me disa nëntema të kurrikulës së ESGj-së.

Bazuar në gjetjet paraprake nga studimi fillestar dhe final, i kryer në vitin 2020 nën projektin e ESGj-së, rezultoi se ekziston nevoja për zgjerimin e ndërhyrjeve të ESGj-së midis popullatës së re kryesore përmes informacionit, edukimit dhe shërbimeve të ShSR-së. Në vitin 2018, Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale miratoi Fondin Social, përmes të cilit bashkitë mbështeten për të ofruar shërbime të kujdesit social, por përmes organizatave jofitimprurëse. Njësitë e vetëqeverisjes vendore janë ato që marrin përgjegjësinë për sigurimin e shërbimeve të kujdesit social, përmes marrëveshjes së nënshkruar me ofruesit e shërbimeve, duke u dhënë përparësi ndërmarrjeve sociale. Kështu, në vitin 2021, QShPZh-ja do të fillojë diskutimet me përfaqësuesit e MShMS-së dhe të MASR-së për të gjetur mundësi për sigurimin e ESGj-së jashtë shkollës me miratim të Ministrisë së Arsimit, Sportit dhe Rinisë dhe me fondet e Ministrisë së Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale.

QShPZh-ja ka organizuar disa fushata të ndërgjegjësimit në internet me përfshirjen e aktorëve kryesorë, mediave kombëtare e lokale dhe figurave publike (afërsisht 100 persona) për të promovuar çështje shëndetësore, barazi gjinore, mosdiskriminim dhe përfshirje sociale në kornizën e planit vjetor 2020. Shpërndarja e informacionit për ShSR-në, drejtuar sjelljeve të sigurt të kërkimit të kujdesit në kohën e COVID-19, e përgatitën publikun për ndryshimet në platformat e ofrimit të shërbimeve, përfshirë shtrirjen e aktiviteteve në komunitetet përkatëse.

Rezultati 3: Shërbime për popullatën

- Forcimi dhe zgjerimi i partneritetit për ofrimin e shërbimeve me sektorin publik dhe privat duke përfshirë kompanitë farmaceutike, fabrikat, prodhuesit etj. (Sigurimi i mallrave, mbështetja për materialet IEK etj.).
- Forcimi dhe zgjerimi i trajnimit të ofruesve të jashtëm të shërbimeve.
- Mundësimi i shërbimeve të bazuara në të drejta, duke përfshirë abortin e sigurt dhe HIV.
- Mundësimi i shërbimeve përmes ofruesve të shëndetit publik dhe privat.





Praktikat më të mira

• Trajnimi i ofruesve të kujdesit shëndetësor

Në total, 863 ofrues të kujdesit shëndetësor u trajnuan për tema të ndryshme që lidhen me ShSR-në:

- 104 ofrues të kujdesit shëndetësor u trajnuan në internet për planifikimin familjar përmes platformës ViC <http://www.vic.eeirh.org/login/index.php>.
- 159 ofrues të kujdesit shoqëror dhe 69 ofrues të kujdesit shëndetësor u trajnuan online dhe fizikisht në lidhje me 3 PSV-të e miratuara në shkurt 2020 në Shqipëri për parandalimin e DhBGj-së, përfshirë urgjencën (49 nën UNFPA dhe 20 nën IPPF).
- 96 punonjës të kujdesit shëndetësor morën pjesë në *workshop*-et e KQM-së në lidhje me zbatimin e Strategjisë Kombëtare për shqyrtimin e hershëm të KQM-së midis grave 40-59 vjeç në nivel kombëtar.
- 390 ofrues të kujdesit shëndetësor u trajnuan në internet për MISP në kushtet e COVID-19 për të forcuar kapacitetet e tyre në gatishmërinë dhe përgjigjen ndaj emergjencave në lidhje me krizat dhe situatat pas krizës. (350 nën UNFPA dhe 40 nën IPPF)
- 25 punonjës të kujdesit shëndetësor u trajnuan se si të sigurojnë shërbime falas të HIV të bazuara në të drejtat dhe pa stigma dhe të ndjeshme ndaj gjinisë për popullatat kyç.
- 20 ofrues të kujdesit shëndetësor u trajnuan në mënyrë që të sigurojnë shërbime falas pa stigma të abortit në përputhje me vlerat e tyre të qarta personale dhe profesionale.

Të gjitha këto trajnime janë akredituar nga Qendra Kombëtare e Edukimit në Vazhdim duke u dhënë mundësinë mjekëve që të fitojnë një numër të caktuar kreditesh që janë të detyrueshme për çdo vit, në mënyrë që ata të vazhdojnë punën.

• Zbatimi i Programit Kombëtar të Kontrollit për KQM-në

Në kuadër të forcimit të programit kombëtar të depistimit të kancerit të qafës së mitrës dhe përmirësimit të cilësisë së kujdesit për gratë që rezultojnë pozitive nga depistimi i virusit të papilomës humane: 13,850 kite u shpërndanë në nivel kombëtar nga Instituti i Shëndetit Publik në koordinim me Qendrën Shqiptare për Popullsinë dhe Zhvillimin. Një studim u krye duke u përqendruar në kapacitetet e shërbimeve pasuese në fushën e diagnozave dhe kujdesit të kancerit të qafës së mitrës. Sondazhi përfshiu 12 spitale rajonale të vendit, spitale universitare dhe disa qendra të kujdesit shëndetësor rajonal. Rekomandimet e sondazhit përfshijnë: Miratimin e rrugëve zyrtare të sistemit shëndetësor për gratë në nevojë për diagnoza dhe trajtim; përshtatjen e këshillimit dhe referimit nga mjekët e familjes, sipas hartës së sistemit shëndetësor të vendit të shërbimeve të kolposkopisë; koordinimin më të mirë midis niveleve të ndryshme të sistemit shëndetësor; shmangien e kostove të panevojshme për diagnozat dhe trajtimin e grave; përditësimin e udhëzimeve klinike në





lidhje me referimin midis spitaleve; përmirësimin e sistemit të regjistrit të programit në të gjitha nivelet e sistemit shëndetësor dhe informimin e mbështetjen më të mirë për gratë në lidhje me përdorimin e shërbimeve shëndetësore. U realizuan 7 *workshop*-e për vendosjen e mekanizmave koordinues në nivel rajonal me 96 ofrues të kujdesit shëndetësor, menaxherë shëndetësorë, Institutin e Shëndetit Publik dhe drejtues të institucioneve shëndetësore vendore. Materiale të ndryshme IEK u përgatitën dhe u shpërndanë me ofrues të kujdesit shëndetësor dhe gra që rezultuan pozitive me HPV. Këtë vit, QShPZh-ja, me mbështetjen e IPPF-së dhe UNFPA-s, në koordinim me ISHP-në, do të punojë për përmirësimin e sistemit të regjistrit të programit përgjatë niveleve të sistemit shëndetësor dhe për të mundësuar informacion e mbështetje më të mirë për gratë në lidhje me përdorimin e shërbimeve shëndetësore, përfshirë shërbimet për KQM-në.

Rezultati 4: Bashkimi dhe performanca

- Hartimi dhe zbatimi i strategjive dhe planeve të veprimit të përshtatura për mobilizimin e burimeve (përfshirë kapjen e mundësive dhe hartëzimin e donatorëve).
- Mobilizimi i burimeve për të shumëfishuar bazën e financimit.
- Forcimi i financave / buxhetit / kostos.
- Forcimi i qeverisjes.
- Forcimi i menaxhimit të njohurive.
- Forcimi i kapacitetit të QShPZh-së për mobilizimin e burimeve.
- Forcimi i kapacitetit të menaxhimit.
- Identifikimi dhe zbatimi i aktiviteteve për të angazhuar aktivistë.
- Forcimi i kapacitetit të aktivistëve për çështjet e ShSR-së.

Praktikat më të mira

Për QShPZh-në, pavarësisht krizës COVID-19, pasojave të saj dhe masave kufizuese, të cilat kanë ndikuar negativisht në shërbimet thelbësore të ShSR-së, shërbimet kanë qenë efektive dhe produktive këtë vit në drejtim të performancës dhe rritjes së të ardhurave. Të ardhurat janë rritur me 62%. Për më tepër, fushatat e ndërgjegjësimit, aktivitetet promovuese dhe të advokimit të kryera nga QShPZh-ja vitin e kaluar kanë arritur në një audiencë prej rreth 60 personash përfaqësues të një shumëllojshmërie të komunitetit të donatorëve duke përfshirë UNFPA-n, Fondin Global, SOS Fshatrat, Partnerët Shqipëri, Ambasadën e Holandeze, Ambasadën Amerikane, Ambasadën Suedeze, Agjencinë Suedeze për Zhvillim Ndërkombëtar (SIDA), të cilat kanë shërbyer si një mundësi për të promovuar punën e QShPZh-së.





Projekti: Qeverisja e mirë - IPPF EN

Arritjet e projektit

- Katër takime online të bordit ekzekutiv të QShPZh-së u kryen në baza tremujore. Gjatë takimeve, Drejtori Ekzekutiv raportoi për zbatimin e planeve të punës; raportet financiare; ndikimin e COVID-19 në punën e organizatës dhe për strategjitë e reja për devijimin e të gjithë punës online gjatë izolimit. U diskutuan dhe strategjitë për mënyrën e kombinuar të punës pas izolimit, duke rënë dakord për modalitetet dhe zbatimin e planit të emergjencës. Planifikimi dhe buxheti vjetor i IPPF 2021, raportet vjetore 2020, planet e punës dhe raporti i auditimit 2020 u miratuan gjatë takimeve të bordit, pasi u diskutuan në mbledhjen e Asamblesë së Përgjithshme. Anëtarët e bordit u njohën me manualin e ri të politikave të IPPF-së.
- Gjatë takimit vjetor të asamblesë, në qershor, u diskutuan dhe u miratuan: Fondi kryesor i IPPF-së; plani i punës 2020; raporti vjetor i vitit 2020; raporti i auditimit. Asambleja u zhvillua në tarracën e QShPZh-së duke respektuar rregullat e COVID-19 dhe sigurinë e pjesëmarrësve.
- Për shkak të reformës së re të IPPF-së dhe planeve për një proces të gjatë të zhvillimit të Strategjisë 2023-2028, u shty hartimi i planit strategjik të QShPZh-së, i cili mbaron në vitin 2021.
- QShPZh-ja ka përfshirë të gjithë anëtarët e bordit në proceset rutinë dhe planet vjetore dhe buxhetet, si dhe në diskutime thelbësore në lidhje me strategjitë e përshtatura për pandeminë COVID-19. Falë të gjitha përpjekjeve, përfshirë përkushtimin e stafit, përfshirjen e bordit dhe angazhimin e vullnetarëve, plani i punës 2020 u zbatua në





përputhje me afatet kohore dhe buxheti u lëvrua në përputhje me rrethanat. U morën masat e nevojshme për të ofruar programe dhe shërbime në distancë përmes platformave online.

- Anëtarët e bordit u përfshinë në mënyrë aktive në rishikimin e manualit të ri të politikave të IPPF-së dhe në integrimin e politikave të reja në manualin e politikave të QShPZh-së.
- Ata kontribuuan gjithashtu në fushatat e ndërgjegjësimit, në aktivitete për ngritjen e fondeve dhe në aktivitete promovuese e advokuese të kryera nga QShPZh-ja vitin e kaluar duke mbajtur fjalime publike për të rritur profilin e organizatës dhe për të promovuar punën përpara një shumëllojshmërie të komunitetit të donatorëve përfshirë UNFPA-n, Fondin Global, SOS Fshatrat e Fëmijëve, Partnerët Shqipëri, Ambasadën Holandeze, Ambasadën Amerikane, Ambasadën Suedeze, Agjencinë Suedeze për Zhvillim Ndërkombëtar (SIDA) etj.

Sfidat e projektit

- Grumbullimi së bashku fizikisht i anëtarëve të Asamblesë së QShPZh-së ishte një sfidë e vërtetë duke pasur parasysh që në qershor COVID-19 njohu një nga kulmet e tij në Shqipëri. Anëtarët duhej të vinin nga tri degë për të udhëtuar nga Vlora dhe Shkodra për në Tiranë për të arritur kuorumin dhe për të miratuar vendimin që vetëm përmes procedurave ballë për ballë mund të miratohej nga Gjykata e Tiranës. Stafi i QShPZh-së u tregua shumë këmbëngulës në organizimin e takimit duke siguruar që të merreshin të gjitha masat kundër COVID-19.





Projekti: Mobilizimi i burimeve të QShPZh-së - IPPF EN

Arritjet e projektit

- Pavarësisht nga kriza e COVID-19, pasojat e saj dhe masat kufizuese, të cilat kanë ndikuar negativisht në ofrimin e shërbimeve thelbësore të ShSR-së, 2020-ta ishte një vit efektiv dhe produktiv në drejtim të performancës dhe rritjes së të ardhurave. Të ardhurat janë rritur me 62%. Kjo rritje është e lidhur kryesisht me fondet e UNFPA-s që pothuajse u dyfishuan këtë vit. Për më tepër, projektet e përgjithshme janë zgjeruar me dy projekte të reja:
 - Shkallëzimi dhe sigurimi i qëndrueshmërisë së përgjigjes kombëtare ndaj HIV për punonjëset femra të seksit - Fondi i Tranzicionit i Fondit Global që do të mbulojë periudhën 2020-2022. Projekti synon krijimin e një mjedisi të përshtatshëm për zbatimin dhe përshkallëzimin e shërbimeve për zvogëlimin e dëmit për punonjëset femra të seksit. Projekti është i orientuar drejt shërbimeve dhe mbulon personelin dhe shpenzimet drejtuese. Deri në fund të këtij viti (duke filluar nga 14 qershori 2020), projekti pret që të arrijë një objektiv prej 164 punëtoreve femra të testuara për HIV dhe të sigurojë referimin sipas nevojës.
 - Rritja e mundësive për integrimin e tregut të punës të rinjve dhe familjeve në rrezik - YEEP me fonde nga SOS Children's Villages International, që po zbatohet në Vlorë përgjatë viteve 2020-2021.
- Shumë aktivitete të ndërgjegjësimit dhe të advokimit, të kryera nga QShPZh-ja në vitin 2020, si tryeza të rrumbullakëta, seminare, dialogje politikash, konferenca mbi temat e edukimit seksual gjithëpërfshirës, kancerit të qafës së mitrës, HIV, dhunës seksuale dhe gjinore dhe paketa minimale e shërbimeve fillestare (MISP) për ShSR-në në situatat e krizave, kanë shërbyer për të arritur një numër të konsiderueshëm të aktorëve kryesorë dhe donatorëve, të tillë si UNFPA, Fondi Global, Fshatrat SOS, Partnerët Shqipëri, Ambasada e Holandës, Ambasada e ShBA-së, Ambasada e Suedisë dhe Agjencia Suedeze për Zhvillim Ndërkombëtar (SIDA), duke rritur profilin e QShPZh-së, duke mbështetur programin ekzistues dhe, në të njëjtën kohë, duke krijuar mundësi për mbështetje të mëtejshme nga këta donatorë dhe nga të tjerë.
- Qendrat "Aulona" në Vlorë dhe "PO" në Tiranë kanë vazhduar të ofrojnë shërbime ShSR me cilësi të lartë, të integruara, të arritshme dhe të përbalueshme për të gjithë. Për





gratë në nevojë, përfshirë ato që jetojnë në zona të largëta dhe rurale, dhe shërbimet për gratë rome janë siguruar falas. Shërbimet e qendrës së Vlorës do të vazhdojnë të jenë të qëndrueshme duke siguruar pagën për një mjek dhe për infermierin e klinikës.

- 200 vullnetarë u përfshinë në aktivitetet e QShPZh-së për planifikimin, zbatimin, advokimin, monitorimin e vlerësimit, mbledhjen e fondeve, qeverisjen dhe vendimarrjen.

Sfidat e projektit

- Gjatë këtij viti, QShPZh-ja zhvendosi programet e saj në kushtet e COVID-19. Për këtë u arrit një koordinim shumë efektiv i gjithë punës, mobilizimi i stafit, vullnetarëve dhe palëve kryesore të interesit, në mënyrë që të mos ndalet vazhdimi i punës. Të gjitha programet e ESGj-së, advokimi, ofrimi i shërbimeve (konsultime dhe këshillime), të paktën për periudhën e izolimit mars-prill, u kryen në internet nga shtëpia. Puna duhej të organizohej në shtëpi në kushtet stresuese dhe pasiguritë e jetës të shkaktuara nga COVID-19. Sidoqoftë, stafi i QShPZh-së arriti të vazhdojë punën e tij në vitin 2020, duke shpërndarë të gjitha programet në kohë dhe duke lëvruar buxhetin në mënyrë efektive.
- Sipas Fondit Global, QShPZh-ja ka kontraktuar (me një kontratë shërbimi) katër (4) punonjës: 1 (një) infermier, 2 (dy) punëtorë në terren dhe 1 (një) psikolog me qendër në Tiranë. Qendra e klinikës së Tiranës tani ofron shërbime për punëtorët seksi femra, ndërkohë që marrëveshjet e partneritetit janë nënshkruar me Stop AIDS dhe Aksion PLUS që punojnë me femra punonjëse për programe të zvogëlimit të dëmit dhe metadonit. Këto qendra do të shërbejnë si qendra shërbimi për punonjëset e seksit femra. Ofrimi i këtyre shërbimeve në kushtet e COVID-19, ku stafi dhe punëtorët në terren kanë promovuar shërbimet e testimit të HIV Hepatitis B dhe C dhe shërbimet e integruara të QShPZh-së përmes punës në terren dhe mediave sociale, u bë i mundur duke siguruar që popullata e synuar të respektohet në mënyrë rigorozë, në përputhje me të gjitha masat kundër COVID-19.
- Projekti YEEP mundësoi emërimin e stafit shtesë në Qendrën Aulona. Janë caktuar 1 (një) koordinator dhe 1 (një) psikolog për zbatimin e projektit. Komponenti i ShSR-së është i integruar në kurrikulën e trajnimit që u është ofruar të rinjve - synimi i këtij projekti.
- Oficerja e financës së QShPZh-së ka dhënë dorëheqjen, sepse ka filluar një karrierë të re në sektorin privat. Një tjetër, me përvojë në sektorin e OJF-ve dhe në projektet e financuara nga Bashkimi Europian, UNFPA dhe Fondi Global etj., u rekrutua si oficerë finance që nga tetori i vitit 2020.
- Një mjek i ri në klinikën e Vlorës është kontraktuar, sepse gjinekologjia Elvira Dini nuk rinovoi më kontratën me QShPZh-në, për shkak të frikës nga COVID-19. Ajo e konsideroi veten si person në rrezik për shkak të moshës së saj dhe kushteve të tjera shëndetësore.
- Me ndryshimet e reja të stafit, QShPZh-ja do të planifikojë krijimin e mundësive për ndërtimin e kapaciteteve të stafit të ri dhe vullnetarëve përmes aktiviteteve të organizuara





nga IPPF dhe partnerë të tjerë të UNFPA-s. Aktivitetet e trajnimit do t'i japin mundësi personelit të ri të trajnohet për ShSR-në e politikat mbrojtëse, të njihet me kornizën strategjike të QShPZh-së dhe të jetë i përgatitur për të punuar në mjedisin e punës së QShPZh-së; të respektojë dhe të zbatojë manualin e politikave, për të prezantuar organizatën përpara partnerëve, donatorëve dhe përfituesve në përputhje me rrethanat dhe në mënyrë profesionale, dhe të jetë në gjendje të adresojë çdo pyetje ose shqetësim të ngritur nga audienca të ndryshme të synuara, duke përfshirë opozitën.

- Gratë dhe grupet e të rinjve të QShPZh-së do të jenë pjesë e aktiviteteve të projektit duke përfshirë trajnime për të forcuar kapacitetet e tyre për të mbështetur QShPZh-në në aktivitete edukative, promovuese, në ofrimin e shërbimeve, në mobilizimin e komunitetit, në advokimin dhe në monitorim-vlerësimin.
- QShPZh-ja planifikon të investojë më shumë në teknologjitë digjitale të shëndetit dhe inovacionit për të ofruar kujdes shëndetësor, për të promovuar aktivitetin e saj dhe për të rritur bazën e mbështetësve. Strategjitë tërheqëse të komunikimit do të përdoren duke përfshirë faqen e internetit të QShPZh-së, mediat sociale për të promovuar shëndetin, zgjedhjen dhe të drejtat, në kuadër të fushatave ndërgjegjësuese për mbështetjen e personave të famshëm dhe opinionformuesve.
- QShPZh-ja do të vazhdojë të aplikojë për fonde dhe të marrë pjesë në aktivitetet e donatorëve, siç janë ato të organizuara nga Ambasada Holandeze; Bashkimi Europian, UNDP, UNICEF, USAID / Shqipëri, Agjencia Suedeze për Zhvillim Ndërkombëtar (SIDA), Ambasada Zvicerane, Ambasada e Mbretërisë së Bashkuar, Fondacioni i Shoqërisë së Hapur Shqipëri (OSFA), CIDA (Agjencia Kanadeze për Zhvillim Ndërkombëtar) përmes Ambasadës Kanadeze etj.





Projekti: Forcimi i përgjigjes së kujdesit shëndetësor në situata krize dhe postkrize përmes shpërndarjes së paketës minimale të shërbimit fillestar (MISP) të shëndetit seksual dhe riprodhues (ShSR) – IPPF EN

Arritjet e projektit

Nën këtë nismë, QShPZh-ja përqendroi punën e saj në këto tema:

- Forcimi i kapaciteteve të ofruesve të kujdesit shëndetësor, kryesisht të mjekëve të familjes, infermierëve dhe mamive, në programin e përgatitjes dhe reagimit të ShSR-së dhe zbatimin e MISP-së.
- Forcimi i koordinimit në nivelin kombëtar dhe rajonal në lidhje me shpërndarjen e MISP-së në situata emergjente.
 - Janë realizuar tri takime konsultative me pjesëmarrjen e 21 përfaqësuesve të Ministrisë së Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale (MShMS), Institutit të Shëndetit Publik (IShP), Kombeve të Bashkuara dhe njërive të shërbimeve emergjente, njërive lokale të kujdesit shëndetësor për shpërndarjen e paketës minimale të shërbimeve të shëndetit seksual dhe riprodhues (një manual i prodhuar në 2019 nga QShPZh-ja), për të përmirësuar cilësinë e shërbimeve të ShSR-së, për të adresuar siç duhet çështjet në situata emergjente, përfshirë kohën e COVID-19 në Tiranë dhe Durrës. Rekomandimet kryesore nga konsultimet ishin që njësitë e mëtejshme të kujdesit shëndetësor në bashkëpunim me MShMS-në dhe UNFPA-n të llogaritin dhe të gjejnë mundësi për financimin e kiteve të emergjencës së ShSR-së.
 - Në total, 40 ofrues të kujdesit shëndetësor (mjekë të familjes, mami dhe infermierë, përfaqësues të njërive të kujdesit shëndetësor) morën pjesë në 2 seminare njëditore në



Tiranë (23 tetor) dhe Durrës (14 tetor) për MISP dhe mënyrën e adresimit të nevojave për ShSR-në në situata emergjente dhe gjatë pandemisë COVID-19. Në fund, vlerësimi i trajnimit tregoi që pjesëmarrësit përmirësuan njohuritë dhe aftësitë e tyre mbi komponentët kryesorë të MISP-së dhe mënyrën e zbatimit të duhur të ndërhyrjeve të koordinuara, për të zvogëluar pasojat negative në situata krize, përfshirë atë të COVID-19. Bazuar në komunikimin e vazhdueshëm (telefonata, e-mail) nga stafi i QShPZh-së me ofruesit e kujdesit shëndetësor, ata kanë treguar përvojat e tyre për të qenë në kontakt me klientët e tyre përmes telefonit celular, WhatsApp dhe Skype duke ofruar konsultime dhe këshillime për ShSR-në gjatë izolimit dhe pas masave kufizuese në lidhje me COVID-19. Gjithashtu, njohuritë e marra në këto seanca trajnimi ata i ndanë me kolegët e tjerë, të cilët nuk ishin pjesë e trajnimit (afërsisht 30 persona).



- Fleta e fakteve mbi MISP të ShSR-së, e prodhuar më parë nga IPPF-ja, u azhurnua me informacion mbi situatën më të fundit në Shqipëri, arritjet e QShPZh-së në kontekstin e tërmetit dhe COVID-19, përfshirë aktivitetet e ndërtimit të kapaciteteve në të gjithë vendin, ofrimin e shërbimeve dhe sukseset e advokacisë (miratimin nga MShMS-ja e udhëzuesve për sigurimin e MISP-së në kohën e COVID-19). Si pjesë e takimeve të konsultimit, QShPZh-ja konsultoi gjithashtu draftin e fletës së fakteve me grupin ndërdisiplinor, i cili ra dakord për përmirësimet e bëra në kontekstin e ndërhyrjeve të fundit. Dokumenti, që u prodhua në dy gjuhë (shqip dhe anglisht), u nda gjerësisht me palët e interesuara nga Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale; Ministria e Arsimit, Sportit dhe Rinisë; organizata partnere etj., përmes postës elektronike, takimeve shpërndarëse, faqes së QShPZh-së dhe mediave sociale.





Sfidat e projektit

- Realizimi fizikisht i seminareve njëditore me praninë e 40 ofruesve të kujdesit shëndetësor në kushtet e COVID-19 për QShPZh-në ishte një sfidë për të siguruar realizimin e aktivitetit. Sidoqoftë, marrja e të gjitha masave kundër COVID-19 dhe gjetja e hapësirave të përshtatshme në mjedise të hapura lejua stafin e QShPZh-së t'i vendosë këto trajnime personalisht.
- Ndryshimi i vazhdueshëm i situatës së COVID-19 dhe informacioni në këtë drejtim e bënë sfiduese azhurnimin e fletës së fakteve mbi MISP-në, me qëllim përfshirjen e të gjithë informacionit dhe të të dhënave të përshtatshme në përputhje me të gjitha ndërhyrjet e ndërmarra, por stafi përgjegjës mundësoi koordinimin në mënyrë efektive në kohë dhe përpjekje me palët kryesore të interesit.





Projekti: Avancimi i parandalimit të kancerit të qafës së mitrës në Shqipëri - IPPF EN

Arritjet e projektit

Në kuadër të veprimeve të ndërmarra:

- Janë realizuar tri takime paraprake me 14 përfaqësues të operatorëve të kujdesit shëndetësor dhe qendrave të kujdesit shëndetësor me qendër në Tiranë dhe në Vlorë. Gjatë këtyre takimeve u identifikuan modalitetet e bashkëpunimit gjatë kohëzgjatjes së iniciativës (diskutimet e grupeve të synuara, fushatat e ndërgjegjësimit). Përfshirja e këtyre aktorëve ishte thelbësore për zbatimin efektiv të aktiviteteve të projektit. Mbështetja e tyre konsistonte, së pari, në miratimin e aktiviteteve me autoritetin e dhënë nga ligji dhe lehtësimin e procesit të pjesëmarrjes së grave dhe ofruesve të kujdesit shëndetësor në diskutimin e grupeve të synuara. Ata dhanë gjithashtu të dhëna në lidhje me formulimin e mesazheve të përfshira në materialet e informimit, edukimit dhe komunikimit (IEK).
- 60 persona (30 ofrues të kujdesit shëndetësor dhe 30 gra) morën pjesë në 6 diskutime në grupe të synuara të organizuara në Tiranë dhe në Vlorë me ofruesit e kujdesit shëndetësor dhe gratë që kanë qenë pjesë e Programit Kombëtar të Kancerit të Qafës së Mitrës, në maj-qershor. Analiza sasiore synon të masë efektivitetin dhe ndikimin e programit të kancerit të qafës së mitrës në jetën e grave, nga ofruesit e kujdesit shëndetësor dhe perspektiva e grave.
- Shumica e punonjësve të kujdesit shëndetësor e kanë parë programin efektiv, duke sjellë edhe një vlerë të shtuar në lidhje me të drejtën për kujdes shëndetësor.
- Gratë u ftuan përmes telefonit celular dhe vizitave në shtëpi; programi i kontrollit të përgjithshëm ishte një mundësi e mirë, pasi u përdor për të kontaktuar gratë që vinin për testet e kontrollit dhe për t'i ftuar ato gjithashtu për testin HPV. Për disa informues





në zonat urbane nevojiten ende më shumë fushata sensibilizuese për të përmirësuar bashkëpunimin e grave. Infermierëve u është dashur shumë punë për të identifikuar dhe kontaktuar shumë gra të synuara për programin. Në zonat urbane, faktor i rëndësishëm mbështetës ishin dhe mbeten klinikat e grave dhe infermierët / mamitë e tyre. Shqetësimi dhe frika nga rezultati i provës mund



të jenë një faktor i rëndësishëm që ndikon në shëndetin mendor të grave, si dhe në përdorimin e programit në të ardhmen, dhe duhet të adresohet.

- Analiza synonte një grup-moshë të grave të cilat nuk kishin qenë në kontakt me sistemin shëndetësor mesatarisht për 10-15 vjet pas lindjes dhe i tërë përqendrimi i vëmendjes së tyre kishte qenë tek fëmijët. Gjithashtu, procedura u ishte dukur shumë e thjeshtë; testi është i sigurt dhe nuk ka pasur ankesa nga gratë. Laboratori ka siguruar në kohë rezultatet e testit, mesatarisht nga 20 deri në 30 ditë. Nga ana tjetër, programi duhet të kishte siguruar më shumë mbështetje për të pajisur të gjitha qendrat shëndetësore me materiale, informacion ose manuale të hartuara mirë. Jo të gjitha qendrat shëndetësore kanë infrastrukturë shumë të mirë për të mbështetur gratë me mjedise private, ku ato mund të marrin mostrën nën mbikëqyrje profesionale, ndaj zgjedhën ta bëjnë atë në shtëpi.
- Gratë nuk paguajnë për testin primar të depistimit në qendrat e tyre shëndetësore. Sidoqoftë, ka shumë gra që paguajnë për kolposkopinë, veçanërisht kur ato referohen në spitalin e Tiranës, ose kur preferojnë ta bëjnë atë në një klinikë private. Mjekët dhe infermierët janë trajnuar për të ofruar shërbimin me cilësi të mirë, por nevojitet më shumë mbështetje, sidomos në rastet kur mjekë ose infermierë të trajnuar lëvizin në një qendër tjetër.
- Shumica e pjesëmarrësve rekomandojnë një bashkëpunim më të fortë midis mjekëve të përgjithshëm dhe gjinekologëve gjatë ndjekjes së grave pozitive. Gjithashtu, për disa mund të sigurohet një koordinim më i mirë duke integruar programin e depistimit në mjediset e kujdesit shëndetësor parësor.
- Ofruesit e kujdesit shëndetësor nënvizuan nevojën për një monitorim më të mirë të grave që rezultojnë negative në kolposkopi ose PAP-test pas një testi pozitiv të identifikimit të HPV. Ekziston rreziku që ato të harrojnë lehtë nevojën për ekzaminime periodike gjinekologjike.



- Kishte gjithashtu dyshime në lidhje me cilësinë e vetëmarrjes së mostrës vaginale nga gratë dhe u rekomandua mbikëqyrje më e mirë e procesit nga GPS-të ose mamitë.
- Informatorët kryesorë nga spitalet shprehën vlerësime të përgjithshme për programin dhe rezultatet e tij të mundshme shëndetësore. Në Spitalin Universitar të Tiranës, ata kishin vërejtur një rritje të rëndësishme të ngarkesës pas fillimit të programit. Për të adresuar vëllimin e rritur të punës është e nevojshme përfshirja e më shumë specialistëve të kualifikuar në kolposkopi. Në të njëjtën kohë, është e nevojshme që në disa spitale ky pozicion të jetë me kohë të plotë (gjinekologët bëjnë vetëm kolposkopi).
- Në nivelin rajonal, koordinatorët u konsideruan si profesionistë kryesorë për administrimin e programit. Ata ishin përgjegjës për marrjen e completeve të provës nga IShP-ja dhe për shpërndarjen e tyre në çdo qendër shëndetësore pas llogaritjes së madhësisë së popullatës së synuar, që mbulojnë qendrat shëndetësore. Më pas, koordinatorët mblodhën mostrat dhe informacionin, i dërguan në IShP dhe, pasi përfunduan analizat, shpërndanë përgjigje në qendrat shëndetësore. Në nivelin e qendrës shëndetësore, profesionistët kryesorë të programit ishin drejtori dhe kryeinfermierja, të cilët u kujdesën për koordinimin e të gjitha aktiviteteve, nga ftesa e grave deri te sigurimi i vazhdimet.

Rekomandimet kryesore të analizave ishin:

1. Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale duhet të rrisë buxhetin për programin e shqyrtimit të KQM-së.
 2. Fushatat e informimit dhe ndërgjegjësimin duhet të organizohen me fokus kryesor gratë në rrezik për të marrë testin HPV dhe shërbimet e parandalimit të KQM-së.
 3. Bazat e të dhënave për gratë që janë HPV + dhe një kolposkopi e regjistruar duhet të përmirësohen.
- Raporti i FG u shpërnda përmes gjashtë takimeve të kryera në kuadër të projektit UNFPA të kancerit të qafës së mitrës me komitetet e kancerit të qafës së mitrës që kanë përgjegjësinë për të koordinuar programin në nivel rajonal. Përfaqësues të Institutit të Shëndetit Publik, të cilët koordinojnë në nivel kombëtar programin e





kancerit të qafës së mitrës, dhe të stafit të QShPZh-së, u përfshinë në prezantimin e gjetjeve. Një kopje e analizave u dërgua me *e-mail* në MShMS. Pas këtyre rezultateve të analizave, QShPZh-ja, në bashkëpunim me Institutin e Shëndetit Publik, me mbështetjen e IPPF-së dhe UNFPA-s, synon të punojë rreth këtyre përparësive gjatë vitit 2021.

- Kartolina, 100 rrathë dhe 1 roll banner (tabelë e lëvizshme që mund të mbështillet për t'u mbajtur lehtë) u përdorën për të promovuar parandalimin e kancerit të qafës së mitrës. Së pari, materialet u testuan me një grup prej pesë grash që kanë marrë shërbime parandaluese të KQM-së. Materialet përmbajnë mesazhe të përshtatura për gratë dhe i ftojnë ato për të



bërë testin HPV dhe për të marrë shërbimet e parandalimit të kancerit të qafës së mitrës, për të shpëtuar jetën e tyre. Kartolinat dhe rrathët u shpërndanë fizikisht në kuadrin e aktiviteteve të KQM-së të mbështetura nga UNFPA. 5,000 persona morën mesazhe mbi parandalimin e KQM-së përmes fushatës së ndërgjegjësimit dhe mediave sociale.

- Edhe në kohën e pandemisë së COVID-19, QShPZh-ja vazhdoi të ofrojë shërbime për parandalimin dhe trajtimin e kancerit të qafës së mitrës në klinikat e saj dhe përmes klinikave të lëvizshme. Duke marrë parasysh situatën pandemike dhe bllokimin e vendit, 1,800 shërbime të kancerit të qafës së mitrës janë ofruar nga QShPZh-ja duke respektuar masat kundër COVID-19 të vendosura nga MShMS-ja.

Sfidat e projektit

Pandemia COVID-19, frika dhe të gjitha kufizimet e marra nga qeveria shqiptare e bënë sfiduese zbatimin e projektit siç ishte planifikuar dhe arritjen e të gjitha rezultateve të dëshirueshme. Në terma më specifike, ishin sfidë:

- Koordinimi i përgjithshëm i takimeve duke marrë parasysh agjendën e ngarkuar të Operatorit të Kujdesit Shëndetësor, veçanërisht në kohën e COVID-19. Kufizimet nga COVID-19 dhe përparësia që iu dha pandemisë e bënë të vështirë mbledhjen e ofruesve të kujdesit shëndetësor dhe të grave për të marrë reagime prej tyre për tema të tjera që nuk lidhen me situatën aktuale. Sidoqoftë, për shkak të këmbënguljes së stafit të QShPZh-së dhe koordinimit efektiv me Operatorin e Kujdesit Shëndetësor, aktivitetet u zhvilluan në kohën e duhur dhe projekti u realizua.





- Diskutimet në grupe të synuara luajtën një rol të rëndësishëm në rritjen e ndërgjegjësimit për programin e kancerit të qafës së mitrës dhe rezultatet e tij pozitive, edhe pse një numër i konsideruar i grave e kishte marrë këtë informacion më parë nga stafi mjekësor i qendrës së kujdesit shëndetësor. Ndodhi që gjatë izolimit si rezultat i pandemisë, ndjekja e programit KQM ishte e vështirë për t'u arritur; por pas bllokimit, me marrjen e njoftimit nga mjeku për programin e depistimit të KQM-së, qasja në të filloi të rritet.





Projekti: Gratë dhe vajzat, burrat e djemtë dhe familjet janë të ndërgjegjshëm rreth përfitimeve nga shërbimet cilësore të planifikimit familjar, kanë qasje ndaj këtyre shërbimeve duke njohur kontributin e tyre në lirinë dhe barazinë gjinore për të përmirësuar shëndetin dhe mirëqenien - IPPF EN

Arritjet e projektit

- Vlerësimi i nevojave u krye bazuar në të dhënat e mbledhura dhe të analizuara për të prodhuar gjetje mbi kontracepsionin në Shqipëri në lidhje me sigurimin dhe cilësinë e shërbimeve dhe çështje të tjera që lidhen me furnizimin dhe funksionimin e sistemit shëndetësor për të mundësuar mjedisin për kërkesën për planifikim familjar/ shëndetin seksual dhe riprodhues; njohuritë, qëndrimet dhe praktikat në lidhje me metodat kontraceptive moderne midis vajzave dhe grave të reja në Shqipëri.
- Më 28 korrik 2020, Qendra Shqiptare për Popullsinë dhe Zhvillimin organizoi një takim teknik për të diskutuar gjetjet paraprake të studimit “Vlerësimi i cilësisë së përdorimit të shërbimeve të planifikimit familjar në Shqipëri”. Takimi u mbajt në mënyrë të kombinuar me pjesëmarrjen e 30 personave në hapësirat e hapura të tarracës së QShPZh-së, në kushte të sigurta, dhe përmes platformës Zoom me pjesëmarrjen e përfaqësuesve nga Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale (MShMS), Instituti i Shëndetit Publik (IShP), Komiteti Seksual dhe Riprodhues, OJF-të, ofruesit e kujdesit shëndetësor dhe të rinjtë. Në fund të takim-

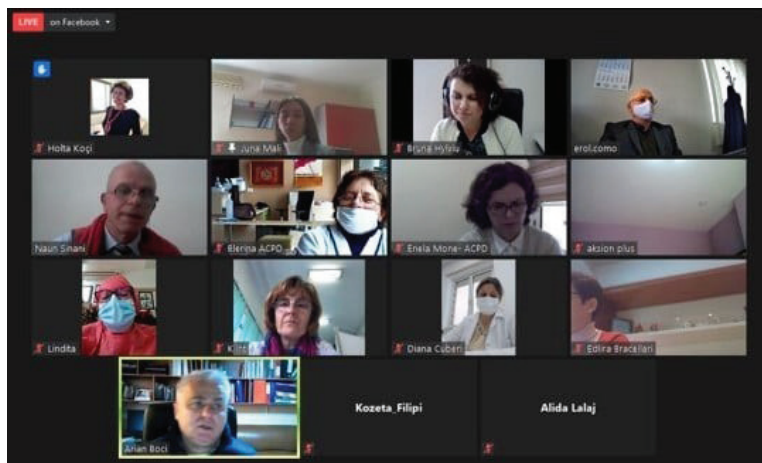


it, pjesëmarrësit, në bazë të rekomandimeve, themeluan komitetin e planifikimit familjar të përbërë nga 7 (shtatë) anëtarë (stafi i QSh-PZh-së, ekspertë të ShSR-së, të rinj dhe ofruesit e kujdesit shëndetësor pjesë e projektit), si grupi kryesor për të punuar për planin strategjik për kontracepsionin.



- Një plan strategjik për kontracepsionin u krijua për të drejtuar veprimet e të gjithë partnerëve dhe për të ndikuar politikëbërësit në nivelin kombëtar dhe lokal. Plani strategjik për kontracepsionin përbëhet nga 9 prioritete kryesore:

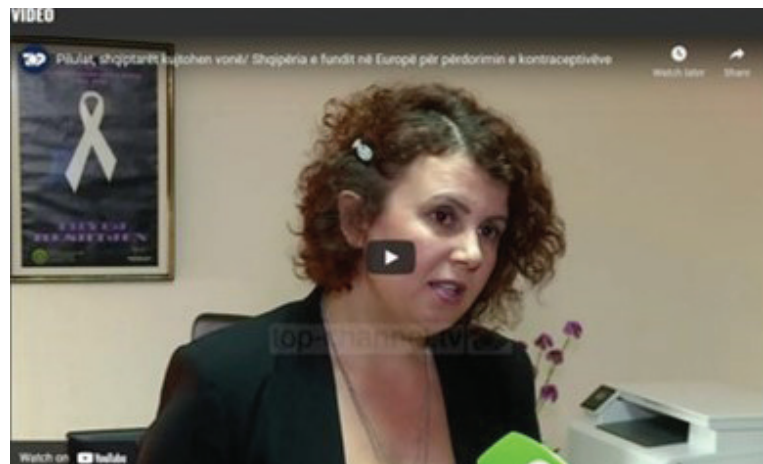
1. Sigurimi i angazhimit efektiv nga qeveria dhe donatorët për të mbështetur shërbimet dhe programet e planifikimit familjar.
2. Rritja e cilësisë së shërbimeve në ambientet publike dhe private, përfshirë integrimin ose partneritetin me shërbime të tjera, aty ku është e mundur.
3. Gjenerimi i komunikimit për ndryshimin e sjelljes dhe kërkesës për planifikimin familjar (Përmirësimi i planifikimit familjar, edukimit seksual dhe riprodhues të popullatës, duke u përqendruar në popullatat prioritare).
4. Sigurimi i një game të gjerë të metodave kontraceptive moderne që përshtaten me nevojat e përdoruesve (preferencat, sigurimi dhe kostoja).
5. Financimi për qëndrueshmërinë e sigurisë kontraceptive, bazuar në nevojën aktuale.
6. Koordinimi dhe bashkëpunimi midis partnerëve.
7. Kapacitetet e forcuara/të zhvilluara për drejtimin e një zinxhiri furnizues të qëndrueshëm të kontraceptivëve.
8. Përgatitja dhe zbatimi i një sistemi të mbikëqyrjes, monitorimit dhe koordinimit të besueshëm e miqësor ndaj përdoruesit.
9. Sigurimi i ofrimit të metodave dhe shërbimeve kontraceptive me veprim të gjatë të kthyeshëm dhe me veprim të shkurtër në situata krize dhe pas krizës.





- Rrjetëzimi gjatë workshop-it të planifikimit familjar mundësoi arritjen e një audience shumë të madhe (1,000 mbështetës përmes mediave sociale dhe aktiviteteve), në mënyrë që lëvizja të tërheqë vëmendjen e vendimmarrësve për të bërë të qëndrueshëm advokimin e planifikimit familjar me kalimin e kohës.
- 10,000 persona u arritën në internet në faqen zyrtare të QShPZh-së dhe në faqen e Facebook-ut, dhe bazuar në ndërveprimet në mediat sociale (pëlqime, komente), me mesazhe pozitive për PF-në si një e drejtë e njeriut dhe për rëndësinë për të investuar në të para dhe burime për të përmirësuar programet e PF-së dhe shërbimet; 3,575 persona ndoqën intervistën e drejtorit ekzekutiv në kanalën televiziv kombëtar dhe në faqen zyrtare të Top channel. Ndikimi i fushatës ishte pozitiv duke marrë parasysh rezultatet e advokimit dhe rritjen e nivelit të shërbimeve kontraceptive të marra nga klientët në klinikat e QShPZh-së me 5%, bazuar në intervistat për daljen e klientëve, të kryera në internet ose personalisht nga QShPZh-ja.

- Aktivitetet e ndërgjegjësimit dhe jehona e këtij projekti në mediat tradicionale e sociale dhe mesazhet pozitive në lidhje me planifikimin familjar kanë kontribuar në shërbimet që klinikat e QShPZh-së (online dhe në klinika) kanë ofruar pas izolimit, të cilat për periudhën maj-dhjetor ishin në total rreth 1,312.



- Takimet me vendimmarrësit rritën ndërgjegjësimin e tyre mbi përfitimet e ofrimit të shërbimeve cilësore të PF-së, përmes mesazheve të përshtatura, dhe ndikuan që ato të përfshinin gjetjet dhe rekomandimet e vlerësimit të nevojës si pjesë e Strategjisë së Planifikimit Familjar në Shqipëri (2022-2026).
- Nxjerrja e Urdhrit Nr. 626, datë 12.11.2020, “Për miratimin e protokollit të praktikës klinike për planifikimin familjar”, nga Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale (MShMS), mundësoi azhurnimin e protokollit, i cili përfshin disa rekomandime të dala nga takimi shpërndarës për vlerësimin e nevojave dhe planin strategjik për kontracëpsionin, siç janë: përmirësimi i sistemit të referimit; forcimi i bashkëpunimit me psikologun e shkollës; sigurimi i këshillimit në distancë dhe vendosja e një mekanizmi ndërmjetësimi të kujdesit shëndetësor për të siguruar shërbime kontraceptive për gratë në nevojë.
- U miratuan udhëzimet e përgjithshme për sigurimin e shërbimeve të shëndetit seksual dhe riprodhues, përfshirë PF-në në kohën e COVID-19 si pjesë e Paketës së Kujdesit Shëndetësor Parësor. QShPZh-ja dhe palët kryesore të interesit kanë advokuar përmes konsultimeve, takimeve dhe fushatave sensibilizuese në Ministrinë e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale për institucionalizimin e udhëzimeve që u miratuan më 27 tetor





2020 nga MShMS-ja. Një nga rekomandimet e përfshira në dokument është prezantimi i telemjekësisë në kujdesin shëndetësor parësor.

- QShPZh-ja do të mbetet në kontakt të vazhdueshëm me përfaqësuesit e MShMS-së, që ishin pjesë e vlerësimit dhe e planit strategjik për kontracepsionin, për të vazhduar rrugën e këtyre rekomandimeve dhe për të përdorur vlerësimin dhe planin strategjik si mjete advokimi gjatë hartimit të Strategjisë së re të Planifikimit Familjar në Shqipëri.

Sfidat e projektit

Zbatimi i projektit shkoi në përputhje me rrethanat siç ishte planifikuar në afate; nuk ka pasur vonesa në realizimin e aktiviteteve dhe u bë shumë punë në periudhën e izolimit nga COVID-19.

- Faza e intervistave të kryera gjatë izolimit (në mënyrë të kombinuar: në internet ose personalisht), ishte një sfidë për t'i mundësuar ato në kohë, e cila u përforcua nga hezitimi i një pjese të të intervistuarve (veçanërisht ofruesve të kujdesit shëndetësor) për të marrë pjesë. Edhe pse nuk u tha hapur, u duk qartë, nisur nga reagimi i tyre, pyetjet dhe arsyetimet e vazhdueshme, se ata nuk ishin të gatshëm të flisnin hapur dhe lirisht për situatën e kontracepsionit në institucionet e kujdesit shëndetësor në Shqipëri. Gjithashtu, ishte e vështirë të mblidheshin informacione të paanshme nga të intervistuarit, veçanërisht nga autoritetet dhe vendimmarrësit. Stafi i QShPZh-së dhe ekspertë të kualifikuar përdorën teknikat e tyre për të gjetur persona të kualifikuar (në bashkëpunim me Operatorin e Kujdesit Shëndetësor dhe bazuar në lidhjet ekzistuese) për intervistat. Të gjithë pjesëmarrësit në studim u informuan për qëllimin e studimit dhe të drejtën e tyre për të refuzuar t'i përgjigjen çdo pyetjeje ose për t'u tërhequr nga intervistat gjysmë të strukturuar ose nga grupet e synuara në çdo kohë. Ata u informuan gjithashtu se nuk ka përgjigje "të drejtë" ose "të gabuar". Atyre iu kërkua me mirësi të shprehin lirisht mendimet që kishin. Për më tepër, pjesëmarrësit u informuan se emrat e tyre ose ndonjë identifikim rreth tyre do të mbahen rreptësisht konfidencialë dhe se nuk do të shfaqen në asnjë raport ose botim që rezulton nga ky studim.
- Një sfidë tjetër ishte organizimi i takimit teknik për të ndarë gjetjet e vlerësimit të nevojës, pasi u konceptua se ishte një përzierje e pjesëmarrjes fizikisht dhe online përmes platformës Zoom. Mbledhja e njerëzve së bashku në një kohë kaq të vështirë duke marrë parasysh rregulla të rrepta të distancës sociale dhe rrjedha e punës së autoriteteve dhe përfaqësuesve të MShMS-së, të cilët ishin pjesë e vlerësimit të nevojës, përbënin një sfidë në vetvete, edhe pse gjithçka në fund shkoi siç duhej.
- Angazhimi i institucioneve në vlerësim ishte një arritje, por, bazuar në takimet me vendimmarrësit dhe vazhdimësinë e iniciativës, objektivi kryesor i vendosur për të ndikuar vendimmarrësit për rritjen e strategjive të financimit dhe krijimin e Komitetit Rajonal të Shëndetit Riprodhues u bë joreal në kontekstin aktual. QShPZh-ja ka ndryshuar fokusin e saj të advokimit dhe strategjia aktuale e advokimit bazohet në rekomandimet e vlerësimit të nevojës dhe në planin strategjik për kontracepsionin.





Projekti: Edukimi seksual gjithëpërfshirës për një shoqëri gjithëpërfshirëse dhe të barabartë gjinore - IPPF EN

Arritjet e projektit

Edukimi seksual gjithëpërfshirës për një shoqëri gjithëpërfshirëse dhe të barabartë gjinore, i cili përqendrohet në domosdoshmërinë e ndërmarrjes së veprimeve në lidhje me mbrojtjen e të drejtave të fëmijëve / të rinjve, me pajisjen me informacion dhe njohuri të mësuesve, fëmijëve/studentëve të rinj, me sigurimin e edukimit seksual gjithëpërfshirës dhe zhvillimin e shëndetshëm seksual, ka filluar zbatimin në përputhje me iniciativat e tjera të ndërmarra me mbështetjen e Federatës Ndërkombëtare të Planifikimit Familjar (IPPF) dhe të Fondit të Kombeve të Bashkuara për Popullsinë në Shqipëri (UNFPA).

Gjatë muajve të parë të zbatimit të projektit, edhe pse situata COVID-19 luajti një rol të rëndësishëm në shtyrjen e disa aktiviteteve, përsëri kishte veprime të konsiderueshme të ndërmarra në këtë drejtim.

- Kontakti i stafit të QShPZh-së me dy përfaqësues të Ministrisë së Arsimit, Sportit dhe Rinisë (MASR) u arrit në tremujorin e parë. Stafi i QShPZh-së prezantoi nismën dhe theksoi të gjithë hapat ku kërkohet bashkëpunimi me institucionin, bashkëpunim që u mirëprit nga MASR-ja. Gjatë takimeve konstruktive, përfaqësuesit e MASR-së informuan stafin e QShPZh-së për procedurat që duheshin ndjekur për të marrë miratimin për të hyrë në shkollë dhe për të filluar zbatimin e aktiviteteve. Një dosje që përfshin të gjithë konceptin e projektit, aktorët e përfshirë dhe të gjitha instrumentet që do të përdoren, duhej dërguar zyrtarisht në Ministrinë e Arsimit, Sportit dhe Rinisë. Agjencia e Sigurimit të Cilësisë së Arsimit Parauniversitar (ASCAP) duhet të miratonte manualin, ndërsa Komisioneri për Mbrojtjen e të Dhënave (KMDh) pyetësonin. Pas përfundimit të procedurës së kërkuar dhe pas marrjes së miratimit nga tri institucionet, QShPZh-ja ka ndjekur ndërhyrjet siç është planifikuar. Përfaqësuesit e MASR-së shprehën gatishmërinë



e tyre për këtë bashkëpunim dhe ofruan mbështetjen teknike për lehtësimin e procesit në shkollën e mesme në Tiranë.

- U bënë takime me tre përfaqësues të Agjencisë së Sigurimit të Cilësisë së Arsimit Parauniversitar (ASCAP) dhe të Komisionerit për Mbrojtjen e të Dhënave (KMDh) për të diskutuar mbi hapat e nevojshëm për miratimin e kurrikulës dhe të instrumenteve të tjera që do të përdoren në kuadër të projektit.
- Paketa e mjeteve të sigurta nga dhuna seksuale me bazë gjinore (DhSBGj) u përkthye dhe u përshtat nga një ekspert i fushës dhe u miratua nga Agjencia e Sigurimit të Cilësisë së Arsimit Parauniversitar (ASCAP). Të harmonizuara me kurrikulën, instrumentet (pyetësorët për intervistat; udhëzuesi i grupeve të synuara) u miratuan nga Komisioneri për Mbrojtjen e të Dhënave (KMDh).
- Dy ekspertë (një për metodologjinë dhe raportin e studimit dhe një për përpunimin e të dhënave) të studimit bazë dhe vlerësimit të ndikimit u kontraktuan nga stafi i QShPZh-së dhe u prezantuan me iniciativën dhe atë që synohet të arrihet deri në fund. Eksperti i metodologjisë hartoi mjetet që do të përdoren në dy fazat e studimit (paraparak dhe përfundimtar) me mësuesit dhe nxënësit e shkollës së mesme në Tiranë.
- Në mesin e muajit shkurt, QShPZh-ja me asistencën e MASR-së përgatiti dosjen e plotë me dokumentet e kërkuara dhe ua dorëzoi institucioneve përkatëse për të përfunduar procesin e rishikimit. Më 25 mars, pas përfundimit të procedurës, MASR-ja solli përgjigjen zyrtare të miratimit (me numër protokoll 1102/1), në mënyrë që QShPZh-ja të fillojë zbatimin e aktiviteteve në gjimnazin “Myslym Keta”. Me të marrë shkresën, në koordinim me Drejtorinë e Përgjithshme të Arsimit Parauniversitar dhe me Drejtorinë Rajonale të Arsimit Parauniversitar Durrës, QShPZh-ja u lidh me gjimnazin dhe nisi zbatimin e aktiviteteve.

Sfidat e projektit

- Që në fillim të zbatimit të projektit, QShPZh-ja u përball me sfida të ndryshme në lidhje me ndryshimet në situatën emergjente (vala e dytë e COVID-19), por u bazua gjithashtu në ndryshimet e brendshme të institucioneve që kërkonin nevojën për disa përshtatje të pasqyruara në hapat e ndjekur (ishin të paparashikueshme më parë) dhe kohën e nevojshme për realizimin e tyre.
- Për shkak të valës së dytë së pandemisë COVID-19 dhe festave të Vitit të Ri, shkollat u mbyllën, nxënësit ishin në shtëpi dhe u kthyen në auditor në javën e dytë të janarit. Kjo krijoi një boshllëk të vërtetë për të vendosur kontaktet me institucionet e arsimit dhe për të marrë një konfirmim nga ata për fillimin e projektit tonë, pasi ata merrnin azhurnime të vazhdueshme nga MShMS-ja për COVID-19 dhe masat përkatëse. Vetëm nga fillimi i muajit janar pati një njoftim zyrtar për kthimin e tyre në mjediset shkollore.



- Rregullat e vendosura nga MASR-ja për hyrjen në mjediset shkollore dhe procedurat që përfshinin miratimin e manualit nga ASCAP-i dhe të pyetësorit për të dhëna të ndjeshme nga KMDh-ja. Në mënyrë që QShPZh-ja të kishte qasje në shkollën e mesme, ishte e nevojshme të bëheshin një sërë rishikimesh të dokumenteve të kërkuara (të gjitha instrumentet që do të përdoren; një koncept i projektit; kush është i përfshirë etj.). Vetëm pasi institucionet përkatëse të miratuan dosjen e dërguar nga ne, u lejua fillimi i zbatimit të projektit. Stafit të QShPZh-së iu desh shumë punë për të përgatitur siç duhet dosjen me të gjitha dokumentet, si dhe kohë shtesë që dosja t'u nënshtrohej të gjithë filtrave, vështirësi që u tejkaluuan me mbështetjen teknike të MASR-së.
- Një sfidë tjetër është koha e mbetur për përmbushjen e të gjithë objektivave të projektit dhe për arritjen e të gjitha qëllimeve drejt rezultateve të dëshirueshme. Ndërsa zbatimi i projektit u shty dhe periudha kohore për të gjitha aktivitetet është ngushtuar, sfida duket se është tejkaluuar falë këmbënguljes dhe punës së palodhshme dhe ekipit të shkëlqyer të ekspertëve të përfshirë në këtë projekt.

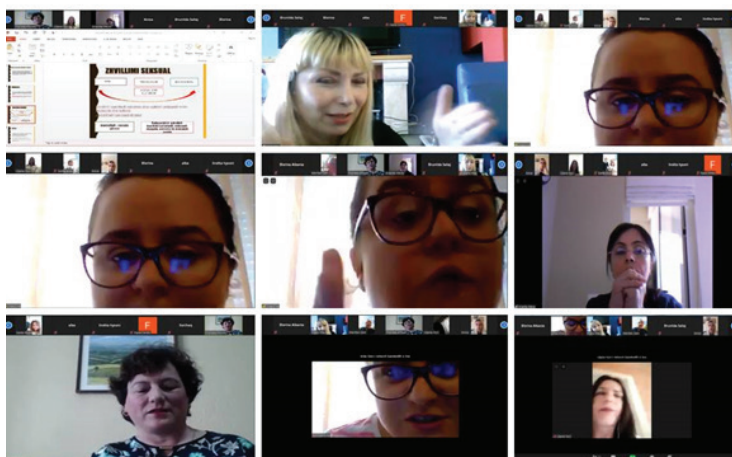




Projekti: Ofrimi dhe mundësimi i edukimit seksual gjithëpërfshirës (ESGj) – Të rinjtë në Shqipëri fuqizohen për një shëndet, mirëqenie dhe dinjitet më të mirë - IPPF EN

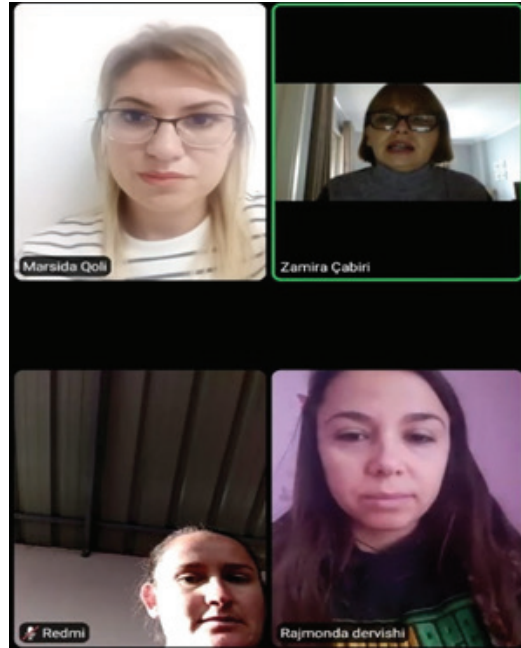
Arritjet e projektit

- 120 mësues nga shkollat publike në zonat rurale të Tiranës, Vlorës dhe Shkodrës fituan njohuri dhe aftësi mbi komponentin e ESGj-së, përfshirë komponentin e munguar të abortit, dhunës seksuale me bazë gjinore, orientimit seksual dhe identitetit gjinor përmes trajnimeve treditore të kryera në platforma online. Mësuesit e trajnuar ndanë informacionin dhe njohuritë e tyre të fituara nga trajnimi me 200 mësues të tjerë në zonat e projektit përmes sesioneve informuese.
- 120 të rinj nga popullata kyç u pajisën me informim dhe edukim për të drejtat seksuale, HIV, seksin e sigurt, kontekstin ligjor për parandalimin e dhunës seksuale me bazë gjinore, shërbimet e shëndetit seksual dhe riprodhues, ku mund të gjenden ato etj., si edhe me disa aftësi në lidhje me mirëqenien seksuale përmes tri seminareve njëditore të bashkëmoshatarëve të organizuara përmes platformave online. Informacioni dhe edukimi që të rinjtë fituan nga seminari, u ndanë me 750 bashkëmoshatarë të tjerë në mjedise joformale përmes sesioneve në platformat online.
- Gjatë vitit 2020, QShPZh-ja vazhdoi të promovojë *blog-un* për edukimin seksual të adoleshentëve dhe e ka bërë atë edhe më të frekuentuar për të rinjtë, sidomos për ata të shkollave të trajnuar nga QShPZh-ja dhe organizatat partnere duke arritur në 1,500 persona, të përshtatshëm për moshën seksuale dhe informacion COVID-19.
- 200 pyetësorë u kryen me përfaqësues nga popullata kyç (Meshkuj që kryejnë Seks me Meshkuj; punonjës të seksit; pakica rome), të cilët u përzgjedhën nga bashkëpunimi





i QShPZh-së me OJF-të (Aksion +; STOP AIDS) që punojnë për këto kategori. Disa nga gjetjet kryesore të studimit përfshijnë: vështirësitë që hasin personat nga grupet në nevojë për kujdesin shëndetësor dhe trajtimet për të cilat kanë nevojë për shkak të stigmatizimit dhe diskriminimit; në praktikë, personat LGBTI kanë mungesë të plotë në qasjen në shërbime të kujdesit shëndetësor dhe marrin shërbime me cilësi të dobët; gratë romë të moshës 15-30 vjeçe nuk marrin asnjë kujdes mjekësor përfshirë kontrollin para lindjes, gjatë shtatzënisë, ndërsa një pjesë e tyre arrijnë të kryejnë vetëm tri kontrolle gjatë shtatzënisë; qasja në shërbime pengohet nga qëndrimet dhe sjelljet joprofesionale, të njëanshme dhe diskriminuese të personelit dhe stafit në qendrat e kujdesit shëndetësor; një ndikim negativ në shëndetin dhe mirëqenien seksuale për romet që kërkojnë shërbime; popullata kyç ka më pak qasje në edukimin seksual gjithëpërfshirës dhe shërbimet e shëndetit seksual e riprodhues - përfshirë programet e parandalimit për HIV dhe IST; shumica e pjesëmarrësve nga të rinjtë e popullatave kyç treguan se për marrjen e shërbimeve të kujdesit shëndetësor dhe informacionit në lidhje me problemet shëndetësore është farmacisti në lagjen e tyre ose rrjeti i tyre social etj.



- Raporti final me gjetjet nga pyetësorët u përgatit dhe u shpërnda gjatë tryezës së rrumbullakët me përfaqësues të MShMS-së për të prezantuar të dhënat e bazuara në evidenca lidhur me ofrimin e edukimit seksual gjithëpërfshirës në mjedise formale dhe informale. Gjetjet nga studimi do të përdoren gjithashtu në programet e ardhshme të QShPZh-së që synojnë të përmirësojnë situatën dhe të zvogëlojnë pengesat me të cilat përballen të rinjtë nga popullata kyç kur kërkojnë shërbime dhe informacion mbi edukimin seksual gjithëpërfshirës.
- Në fund të projektit, QShPZh-ja organizoi një tryezë të rrumbullakët online me të gjithë përfituesit e projektit, përfaqësuesit e dy ministrive (MASR, MShMS), OJF-të dhe partnerët. 30 pjesëmarrës që u bashkuan me aktivitetin, u njohën me gjetjet e studimit, si dhe u pajisën me një përmbledhje të situatës të ESGj-së në Shqipëri. Përfaqësuesit e MASR-së u shprehën se do të vazhdojnë të mbështesin ESGj-në që të gjithë të kenë mundësinë t'u ofrohet dhe kështu që askush të mos mbetet pas. Në vitin 2018, MShMS-ja miratoi Fondin Social përmes të cilit bashkitë mbështeten për të ofruar shërbime parësore përmes organizatave jofitimprurëse. Njësitë e vetëqeverisjes vendore janë ata që marrin përgjegjësinë për sigurimin e shërbimeve të kujdesit shoqëror përmes marrëveshjes së nënshkruar me ofruesit e shërbimeve duke u dhënë përparësi ndërmarrjeve sociale. Kështu, në vitin 2021 QShPZh-ja ka filluar diskutimet





me përfaqësues të MShMS-së dhe të MASR-së për të gjetur mundësi për sigurimin e ESGj-së jashtë shkollës me miratimin e MASR-së dhe me fondet e MShMS-së.

Sfidat e projektit

- Organizimi i trajnimeve online ishte sfidues. Për shkak të pandemisë së COVID-19, mësuesit e zhvillorin mësimin online. Megjithatë, QShPZh-ja arriti ta menaxhojë situatën duke i përshtatur ditët dhe oraret me mundësinë e pjesëmarrësve.
- Mbledhja së bashku e të rinjve nga popullata kyç në seminare u realizua në bashkëpunim me organizatat, si Aksion + dhe STOP AIDS, që punojnë me të rinjtë e popullatës kyç në fushën e ShSR-së dhe HIV/AIDS përmes ofrimit të shërbimeve, edukimit dhe advokimit.
- Disa nga pjesëmarrësit në trajnimin me mësuesit nuk dëshironin të flisnin dhe i fikën kamerat, apo nuk preferonin të ishin aktivë. Moderatorin arriti të menaxhojë seminarin dhe inkurajoi pjesëmarrësit të jenë aktivë duke përdorur teknika përfshirëse, si p.sh.: duke drejtuar pyetje të drejtpërdrejta, duke kërkuar feedback nga pjesëmarrësit më të ndrojtur ose ngurrues; duke i përfshirë të gjithë në grupe të vogla pune etj.
- Realizimi i pyetësorëve online ishte një sfidë më vete, por eksperti i përfshirë dhe stafi i QShPZh-së bënë të gjitha përpjekjet për të shpjeguar pyetësorin në detaje dhe në mënyrë të qartë. Informacioni i nxjerrë nga pyetësorët tregoi përgjegjësi dhe seriozitet në plotësimin e tyre.

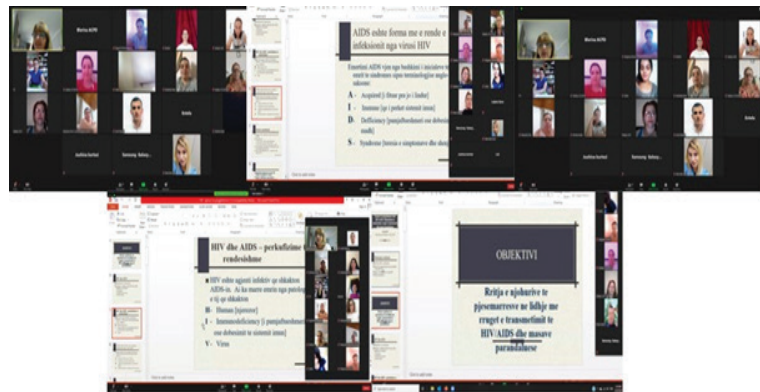




Projekti: Përshkallëzimi i përgjigjes ndaj HIV në Shqipëri – IPPF EN

Arritjet e projektit

- 25 ofrues të kujdesit shëndetësor në Elbasan (mjekë të përgjithshëm, infermierë dhe menaxherë të qendrave shëndetësore) ngritën kapacitetet e tyre për të ofruar shërbime pa stigma dhe paragjyime për popullatën kyç përmes një trajnimi treditur online. Si rezultat i trajnimit,



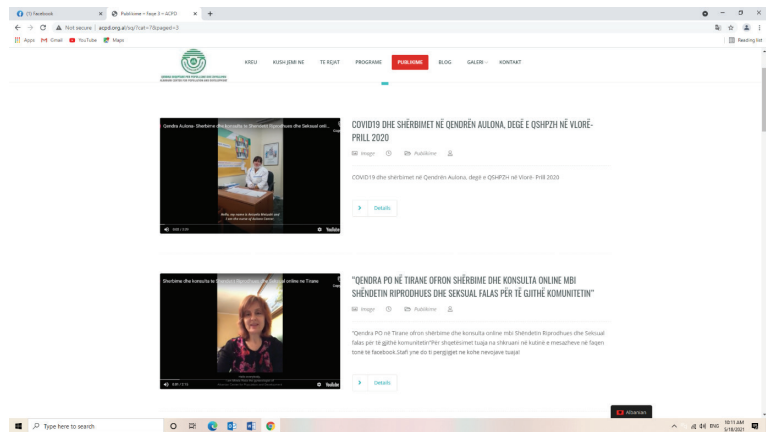
profesionistët shëndetësorë kuptuan rëndësinë e heqjes së pengesave për përfshirjen e popullatës kyç në vazhdimësinë e kujdesit duke hequr paragjykimet e padëshiruara ndaj kësaj popullate. Pas trajnimit, QShPZh-ja ka mbajtur komunikime të rregullta me ofruesit e kujdesit shëndetësor të cilët raportuan se kishin përmirësuar qëndrimet dhe aftësitë e tyre në lidhje me ofrimin e shërbimeve për popullatën kyç, si dhe kishin vendosur në zbatim të gjithë informacionin e marrë nga trajnimi.

- Nga vizitat monitoruese online nga QShPZh-ja në tri qendra shëndetësore, rezultoi se:
 - 1) është hartuar nga qendrat e kujdesit shëndetësor një kod i sjelljes në bashkëpunim me stafin lokal që përfshin parime të shkruara në lidhje me ofrimin e shërbimeve profesionale të profesionistëve, të bazuar në të drejtat dhe të ndjeshme ndaj gjinisë;
 - 2) 50 shërbime parandaluese ndaj HIV janë ofruar nga personeli shëndetësor gjatë vitit 2020 përmes komunikimeve online.
- Në vitin 2020, QShPZh-ja ofroi 300 teste të shpejta, këshillim para dhe pas për të rinjtë në shkollat e Tiranës dhe Vlorës, në koordinim me Fakultetin e Shkencave Sociale, me të cilin ka një partneritet dhe bashkëpunim të gjatë. Shërbimet u ofruan në klinikat e QShPZh-së në Tiranë dhe në Vlorë nga mjeku dhe infermierja e qendrës.
- 60 anëtarë të komunitetit nga Elbasani përmirësuan njohuritë dhe informacionin e tyre mbi HIV, mënyrat e parandalimit dhe ofrimin e mesazheve pa stigma dhe diskriminim në lidhje me popullatat kyç përmes një seminari njëditor online. Në raportimin pas



seminarit, ata u shprehën se kanë mësuar shumë në lidhje me temat për HIV dhe, çfarë është më e rëndësishme, ata kanë ndryshuar sjelljen e tyre në lidhje me njerëzit që jetojnë me HIV/AIDS dhe popullatat kyç, duke qenë miqësorë, jogjykses dhe jodiskriminues me këto grupe.

- 5,000 persona morën mesazhe pozitive për HIV përmes fushatave në media sociale në koordinim me organizatat partnere Aksion Plus, Stop AIDS, Aleanca Gay Lesbike Shqiptare (Alga), Aleanca LGBT. Mesazhet u shpërndanë për publikun e gjerë, përfshirë popullatën kyç.



- Staf i mjekësor i QShPZH-së dhe punonjësit e terrenit realizuan 3 video me mesazhe në lidhje me mbrojtjen nga HIV dhe parandalimin e tij, si dhe mesazhe për COVID-19 duke arritur deri në 4,500 persona.
- Duke marrë parasysh situatën e shkaktuar nga pandemia e COVID-19 dhe izolimi i vendit, 1,344 shërbime të HIV janë ofruar nga QShPZH-ja duke respektuar masat kundër COVID, të vendosura nga MShMS-ja.

Sfidat e projektit

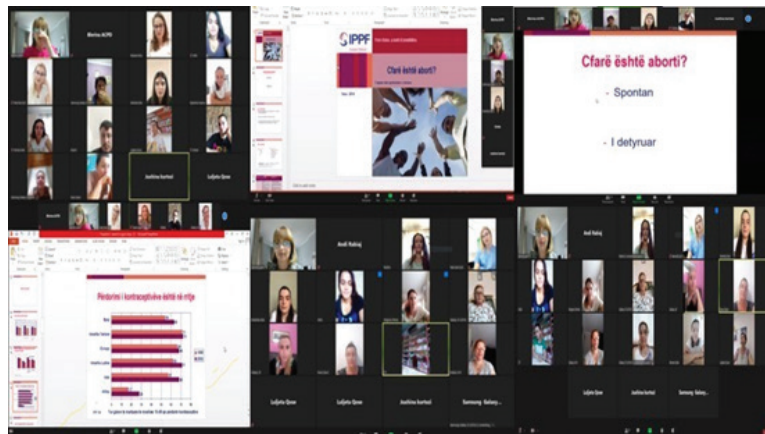
- Mbledhja së bashku e ofruesve të kujdesit shëndetësor ishte e vështirë, sepse gjatë pandemisë ata kanë punuar me orë të zgjatura, pasi ishin në vijën e parë dhe orët për t'u bashkuar në trajnim qenë të kufizuara. Ndonjëherë, pjesëmarrësve u duhej të largoheshin nga trajnimi për raste urgjente. QShPZH-ja arriti të organizojë trajnimin duke përshtatur ditët dhe orarin me mundësitë e pjesëmarrësve.
- Mbledhja e 60 anëtarëve të komunitetit nga Elbasani në seminarin online ishte e vështirë, pasi një pjesë e tyre nuk kishin internet në shtëpitë e tyre, kështu që u duhej të takoheshin me fqinjët. Kontaktet lokale të QShPZH-së në Elbasan u mobilizuan nga stafi i projektit për të siguruar pjesëmarrjen e anëtarëve të komunitetit.
- Për shkak të pandemisë COVID-19, numri i shërbimeve dhe klientëve ka rënë, megjithatë QShPZH-ja ka vazhduar të ofrojë këshillim online për ShSR-në dhe HIV dhe ka prodhuar video mesazhe nga stafi mjekësor, si dhe informim në lidhje me kujdesin për abortin, HIV, DhSBGj-në, kontracëpsionin etj.



Projekti: T'i japim fund stigmës dhe diskriminimit lidhur me abortin në Shqipëri - IPPF EN

Arritjet e projektit

- 20 ofrues të kujdesit shëndetësor nga zonat rurale të Vlorës, përkatësisht gjinekologët, mamitë dhe mjekët, përmirësuan dhe përditësuan njohuritë e tyre gjatë trajnimit dyditor mbi qartësimin e vlerave për kujdesin gjithëpërfshirës ndaj abortit. Gjetjet treguan se pjesëmarrësit që hynë në aktivitet me nivelet më të ulëta të njohurive dhe me qëndrime më negative, janë ata që patën përmirësime më të mëdha në këto aspekte (me një rritje nga 50% në 90% të njohurive).
- Gjatë vizitave monitoruese lidhur me performancën e personelit shëndetësor të trajnuar për ofrimin e shërbimeve të abortit, stafi i projektit dhe mjeku gjinekolog vunë re një ndryshim të njohurive dhe qëndrimeve të personelit shëndetësor gjatë kohës së ofrimit të shërbimeve dhe informimit të klientëve. Personeli shëndetësor ka raportuar shërbime optimale me informacion miqësor dhe pa paragjykime; klientët kanë raportuar problemet me të cilat janë përballur lidhur me kushtet e papërshtatshme të infrastrukturës, veçanërisht gjatë COVID-19, ku hapësirat e qendrave shëndetësore janë të vogla dhe të pamjaftueshme për radhë pritjeje për vizitën te doktori.
- Në fund të projektit u organizua një konferencë online me pjesëmarrjen e 50 përfaqësuesve nga përfituesit e projektit, aktorët kyç, media dhe vendimmarrës, me qëllim prezantimin me rezultatet e projektit, praktikat më të mira dhe punët në grup për të gjetur mënyrat se si të përmirësojnë së bashku qasjen në shërbimet e abortit pa stigma dhe me cilësi dhe për të zbutur normat e dëmshme gjinore që i pengojnë gratë të ushtrorinë të drejtat e tyre riprodhuese. Gjatë zhvillimit të planit të veprimit, pjesëmarrësit vunë theksin në rëndësinë e advokimit për përmirësimin e shërbimeve të sigurta të abortit, në mënyrë



që të mobilizojnë komunitetin, veçanërisht gjatë COVID-19, ku shërbimet e ShSR-së nuk konsiderohen si shërbime të rëndësishme.

- Media sociale luajti një rol të rëndësishëm ku mesazhe mbi kujdesin ndaj abortit dhe të drejtat riprodhuese të grave janë shpërndarë për një audiencë me 1,600 ndjekës.



EDUKATORËT BASHKËMOSHATAR DHE OUTREACH TE QShPZH-SË JANË DUKE OFRUAR SHËRBIME TE SHËNDETIT SEKSUAL DHE RIPRODHUES DERË MË DERË GJATË PANDEMISË COVID19 NË SHQIPËRI

Image Publikime

Details

- Një broshurë dhe video të shkurtra për kujdesin ndaj abortit pa stigma u prodhuan pasi u testuan më parë me 15 përfitues të synuar. Stafi i QShPZh-së realizoi video me mesazhe në lidhje me kujdesin për abortin, si dhe mesazhe për COVID-19. Produktet përmbanin mesazhe të përshtatura dhe gjuhë jostigmatizuese për të drejtat e grave për të qenë të lira nga shtrëngimi riprodhues dhe për të marrë kujdesin e duhur për abortin. 3,300 persona morën mesazhe informuese e edukuese dhe video.

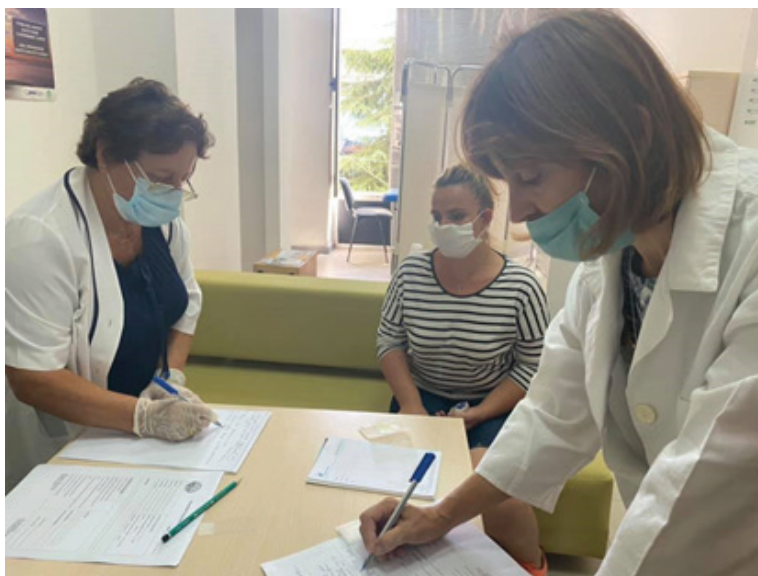


"QENDRA PO NË TIRANE OFRON SHËRBIME DHE KONSULTA ONLINE MBI SHËNDETIN RIPRODHUES DHE SEKSUAL FALAS PËR TË GJITHË KOMUNITETIN"

Image Publikime

Details

- 790 shërbime të abortit u ofruan nga QShPZh-ja duke respektuar masat kundër COVID-19 të vendosura nga MShMS-ja.



Sfidat e projektit

- Organizimi i aktiviteteve përmes platformave online ishte një nga sfidat kryesore, sepse shumë pjesëmarrës kishin probleme në qasjen ndaj mjeteve digjitale për shkak se nuk ishin të familjarizuar me to. QShPZh-ja menaxhoi zgjidhjen e këtij problemi duke ftuar më parë pjesëmarrësit për t'u shpjeguar se si të përdornin platformat.
- Mbledhja së bashku e ofruesve të kujdesit shëndetësor ishte e vështirë, sepse gjatë pandemisë ata kanë punuar me orë të zgjatura, pasi janë në vijën e parë dhe orët për t'u bashkuar në trajnim ishin të kufizuara. Ndonjëherë, pjesëmarrësve u duhej të largoheshin nga trajnimi për raste urgjente. QShPZh-ja organizoi trajnimin duke



përshtatur ditët dhe orarin me mundësitë e pjesëmarrësve.

- Një sfidë tjetër ishte qëndrimi negativ i pjesëmarrësve mbi çështjet e abortit. Trajnimi i organizuar nga QShPZh-ja për qartësimin e vlerave të kujdesit gjithëpërfshirës ndaj abortit arriti të përmirësojë njohuritë, qëndrimet dhe sjelljet e synuara të pjesëmarrësve lidhur me abortin.
- Izolimi, kufizimi i orareve dhe frika nga infektimet, të shkaktuara nga pandemia e COVID-19 ndikuan në rënien e shërbimeve të ofruara nga QShPZh-ja. Megjithatë, QShPZh-ja vazhdoi punën e saj duke ofruar shërbime këshilluese online për shëndetin seksual dhe riprodhues si dhe përgatiti video me mesazhe të stafit mjekësor dhe punonjësve të terrenit lidhur me kujdesin ndaj abortit, HIV, DhSBGj-në, kontracepsionin etj.



Projekti: T'i japim fund dhunës seksuale me bazë gjinore ndaj grave në Shqipëri - IPPF EN

Arritjet e projektit

- Në shkurt 2020, MShMS-ja nisi hartimin dhe miratimin e Procedurave Standarde të Veprimit (PSV) për kujdesin shëndetësor dhe punonjësit socialë të cilët merren me raste të dhunës në familje



PROCEDURAT STANDARTE TË VEPRIMIT PËR TRAJTIMIN E RASTEVE TË DHUNËS NË FAMILJE DHE DHUNËS ME BAZË GJINORE

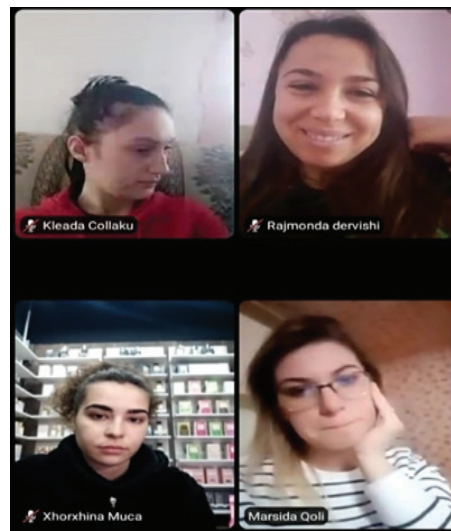
Pavarësisht sfidave të shkaktuara nga pandemia e COVID-19, lufta ndaj dhunës në familje dhe dhunës me bazë gjinore ka vazhduar. Pas një periudhe të gjatë advokacie, në shkurt, 2020 u miratuan 3 Procedurat Standarde të Veprimit për trajtimin, minimizimin gjatë emergjencave Civile të dhunës në familje dhe dhunës me bazë gjinore nga ofruesit e

[Details](#)

ose me bazë gjinore, për të rritur bashkëpunimin e mekanizmit koordinues të referimit. PSV-të u miratuan për punonjësit e kujdesit shëndetësor për të zvogëluar rrezikun e grave dhe vajzave që përjetojnë dhunë me bazë gjinore në situata emergjente civile, përfshirë pandeminë COVID-19.

- 20 punonjës të kujdesit shëndetësor nga Tirana u pajisën me njohuri dhe aftësi për PSV-të dhe ndryshimet e legjislacionit për dhunën në familje. Gjatë komunikimit të rregullt të stafit me ofruesit e kujdesit shëndetësor, këta të fundit raportuan se kanë përdorur informacionin dhe njohuritë e marra gjatë trajnimit duke përmirësuar shërbimet dhe duke kapërcyer pengesat, përfshirë forma të ndryshme të diskriminimit, me të cilat përballen gratë nga grupet jo të favorizuara në qasjen në këto shërbime.

- Një tryezë e rrumbullakët virtuale e organizuar në Tiranë mbledhi anëtarët e mekanizmit lokal të referimit kundër dhunës në familje (koordinatori për gjininë në Bashki, përfaqësues nga Zyra Vendore e Arsimit Parauniversitar, Drejtorja Rajonale e Shëndetësisë, policia dhe organizatat e shoqërisë civile etj.), gra dhe vajza të mbijetuara/viktima të dhunës seksuale me bazë gjinore, biznesi lokal etj. Tryeza e rrumbullakët u mundësoi pjesëmarrësve informacione gjithëpërfshirëse të PSV-ve për





kujdesin shëndetësor, emergjencat dhe ato për mekanizmat e referimit. Diskutimet rreth nevojave për zbatimin e PSV-ve theksuan rëndësinë e trajnimit të të gjithë personelit të kujdesit shëndetësor dhe anëtarëve të mekanizmit të referimit në PSV; pajisjen e institucioneve përgjegjëse me PSV; hartëzimin e shërbimeve ekzistuese; rëndësinë e ofruesve të shërbimeve dhe kontakteve dhe të koordinatorit lokal në secilën njësi administrative - përgjegjës për koordinimin e anëtarëve të mekanizmit të referimit dhe raportimin e situatës. Bashkia deklaroi se në bashkëpunim me Fondin e Kombeve të Bashkuara për Popullsinë (UNFPA, që po mbështet programin e PSV-ve) do të marrë masa për të çuar përpara punën dhe për të bërë hapa konkretë në lidhje me identifikimin e nevojave. Në vitin 2021, QShPZH-ja ka filluar një program kombëtar trajnimi për profesionistët e shëndetit dhe anëtarët e mekanizmave të referencës për PSV-të. Nën fondin bazë të Federatës Ndërkombëtare të Planifikimit Familjar (IPPF) janë planifikuar rishikime të tryezës dhe progresit me punën kundër dhunës me bazë gjinore (DhBGj) në Shqipëri.

- Me rastin e 16 Ditëve të Aktivizmit kundër DhBGj-së, nga QShPZH-ja u organizua një shfaqje teatrale që u interpretua nga aktivistët e rinj (të trajnuar më parë nga shoqata anëtare serbe e IPPF për shëndetin seksual dhe riprodhues) të qendrës me fokus në çështjet verbale dhe abuzimin emocional mes të rinjve në shkollë dhe në shtëpi, dhe se dhuna gjeneron dhunë. Për shkak të pandemisë së COVID-19, shfaqja teatrale u organizua në rrugë dhe lejoheshin ta shikonin atë vetëm 20 pjesëmarrës. Sidoqoftë, shfaqja teatrale u transmetua drejtpërdrejt në Facebook duke u ndjekur nga 1,500 persona.
- Me rastin e 25 Nëntorit, në Vlorë u organizua një fushatë sensibilizuese për dhunën me bazë gjinore dhe dhunën në familje si dhe





për angazhimin e burrave dhe djemve si partnerë, nga stafi i QShPZh-së dhe aktivistët e rinj. Materialet informuese dhe edukuese me mesazhe pozitive iu shpërndanë 250 personave që kalonin në rrugë, për të rritur ndërgjegjësimin kundër dhunës seksuale me bazë gjinore dhe dhunës në familje dhe për t'u bërë thirrje grave për të thyer tabutë e për të raportuar dhunën.

Sfidat e projektit

- Mbledhja së bashku e anëtarëve të Grupit të Mekanizmit të Referimit kundër Dhunës me Bazë Gjinore ishte sfiduese, sepse për shkak të pandemisë së COVID-19, personeli i institucioneve shtetërore ishte në gatishmëri. QShPZh-ja arriti të organizojë aktivitetin duke përshtatur ditët dhe orarin me mundësitë e pjesëmarrësve.
- Për shkak të pandemisë së COVID-19, numri i shërbimeve dhe klientëve është ulur (1,809 shërbime DhSBGj). Pavarësisht kësaj, QShPZh-ja vazhdoi të ofronte këshillim në internet për çështje të ShSR-së si dhe prodhoi video me mesazhe të stafit mjekësor dhe informacion në lidhje me kujdesin për abortin, HIV, DhSBGj, kontracëpsionin etj.





Ndërhyrjet në partneritet me Fondin e Kombeve të Bashkuara të Popullsisë (UNFPA) në Shqipëri

Puna me UNFPA në Shqipëri gjatë vitit 2020 u përqendrua në:

- Forcimin e kapaciteteve nacionale për të zbatuar paketën minimale fillestare të shërbimeve (MISP).
- Forcimin e kapaciteteve kombëtare për protokollet klinike në fushën e shëndetit seksual dhe riprodhues.
- Forcimin e programit kombëtar të kapjes së hershme të kancerit të qafës së mitrës.
- Forcimin e programit kombëtar të planifikimit familjar (platforma virtuale e të mësuarit, LMIS).
- Përmirësimin e kujdesit ndaj HIV-it dhe të shërbimeve të shëndetit seksual dhe riprodhues midis popullatave të reja kryesore.
- Garantimin e praktikave të sigurta dhe përmirësimin e cilësisë për nënat dhe të sapolindurit në maternitete.
- Forcimin e përgjigjes shumësektoriale ndaj dhunës me bazë gjinore (DhBGj) duke shpërndarë PSV-të për shëndetin dhe sektorët psiko-socialë, përfshirë procedurat standarde të veprimit ndaj DhBGj-së gjatë emergjencave përmes trajnimeve fillestare për trajnerët që adresojnë sektorin e shëndetësisë dhe atë psiko-social si dhe mekanizmin e referencës për dhunën me bazë gjinore në nivel lokal.
- Përqendrimin e punës në ndërgjegjësimin për dhunën me bazë gjinore dhe praktikën e dëmshme për të angazhuar komunitetet me fokus burrat dhe djemtë.
- Adresimin e ndërhyrjeve për mbështetjen e komuniteteve në nevojë dhe për arritjen e qëndrueshmërisë, duke pasur parasysh katastrofat natyrore dhe emergjencat humanitare (tërmeti, COVID-19).





Projekti: Avokati dhe partneritet për të drejtat riprodhuese dhe reduktimin e pabarazive të shëndetit seksual - UNFPA Co

Arritjet e projektit

Qendra Shqiptare për Popullsinë dhe Zhvillimin është një nga partnerët kryesorë zbatues të Fondit të Kombeve të Bashkuara për Popullsinë (UNFPA) në Shqipëri. Ky partneritet është përqendruar në avancimin dhe mundësimin e të drejtave të shëndetit seksual dhe riprodhues në Shqipëri. Pavarësisht situatës së krijuar nga COVID-19, QShPZh-ja, në partneritet me zyrën e UNFPA-s në Shqipëri, si dhe me OJF të tjera, institucione dhe udhëheqës nga komuniteti, vazhdoi të advokonte për çështje të ndryshme në lidhje me gjininë, dinamikat e popullsisë, shëndetin seksual dhe riprodhues dhe të rinjtë. QShPZh-ja vazhdoi punën e filluar në vitin 2019 për përmirësimin e ligjit të shëndetit riprodhues. Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale ngriti grup pune kushtuar kësaj ndërhyrjeje. Grupi i ekspertëve e rishikoi ligjin aktual. Ky grup rekomandoi që të përpunohet një ligj i ri për shëndetin seksual dhe riprodhues në Shqipëri.

Drafti i parë u hartua dhe u përcoll për konsultim me grupet kryesore të interesit.

Ndryshimet përfshinin:

- Identifikimi i grupeve të marginalizuara dhe komuniteteve në rrezik.
- Marrja e miratimit të bashkëshortit/bashkëshortes në lidhje me procedurat e sterilizimit.
- Mirëpërcaktimi dhe mbrojtja e të drejtave të grave dhe vajzave si dhe fëmijëve.
- Integrimi i konceptit të shëndetit seksual në dokument.
- Detajimi i të drejtave të informimit në lidhje me shërbimet në fushën e shëndetit seksual dhe riprodhues.
- Azhurnimi i detyrimeve ligjore të ministrisë përgjegjëse dhe strukturave vartëse për monitorimin e zbatimit të ligjit.
- Detajimi i shërbimeve në lidhje me moshën e adoleshentëve dhe të rinjve, si dhe i një sërë shërbimesh të tjera që përfshijnë njerëzit në menopauzë dhe andropauzë.

Pas identifikimit të boshllëqeve të mëdha në lidhje me zhvillimet në fushat e shëndetit dhe teknologjisë riprodhuese, si dhe qasjes më të gjerë ndaj të drejtave të njeriut, mekanizmat



e referimit ndërmjet niveleve të ndryshme të kujdesit, trajnimi për ofruesit e kujdesit shëndetësor; shërbimet miqësore për të rinjtë; dhe shërbimet për grupet në nevojë, mungesën e akteve nënligjore për ofrimin e edukimit seksual dhe teknologjisë riprodhuese. Prandaj, grupi i punës ka përgatitur një raport të detajuar ku racionalizohet nevoja për hartimin e një ligji krejtësisht të ri për shëndetin riprodhues, i cili do të përfshijë gjithashtu rekomandime nga konsultimet e QShPZh-së në vitin 2019 dhe nga reagimet e mbledhura nga grupi i punës nga palët e interesuara dhe ofruesit e kujdesit shëndetësor në vitin 2020. Ligji do të rishikohet në vitin 2021, me urdhër të Ministrisë së Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale.

Ndërtim kapacitetesh dhe ndërgjegjësim i parlamentarëve

- Me këtë projekt, QShPZh-ja forcoi partneritetin e saj me parlamentin, veçanërisht me Grupin Parlamentar me përfaqësues nga të gjitha partitë për Popullsinë dhe Zhvillimin të të gjitha partive (APPG). Anëtarët e grupit parlamentar (APPG) së bashku me delegatët e qeverisë shqiptare ishin të pranishëm në Samitin e Nairobiit ICPD+25, në nëntor 2019. QSHPZH së bashku me APPG përgatiti një plan veprimi, me qëllimin kryesor promovimin e agjendës së Konferencës Ndërkombëtare të Popullsisë dhe Zhvillimit (ICPD + 25), për të ndërmarrë aktivitete me bazë komunitare.
- 5 aktivitete u realizuan me anëtarët e komunitetit në Njësinë Administrative Nr. 1 në Tiranë. 66 gra e vajza dhe 19 djem e burra morën informacione në lidhje me kancerin e gjirit, dhunën me





bazë gjinore, agjendën e ICPD-së, mekanizmin e referimit të dhunës etj.

- 2 përmbledhje u përgatitën për COVID-19 dhe ndikimin e tij në shëndetin seksual dhe riprodhues si dhe progresin lidhur Samitin e Nairobi- Konferenca Ndërkombëtare për Popullsinë dhe Zhvillimin (ICPD+25).

Përveç aktiviteteve të informimit dhe ndërgjegjësimit, përfaqësuesit e APPG, znj. Elona Hoxha në bashkëpunim me ekspertin e QShPZh-së, realizuan dy rishikime kryesore:

1. Shëndeti seksual në Shqipëri në kontekstin e COVID-19.
2. Progresi drejt Konferencës Ndërkombëtare për Popullsinë dhe Zhvillimin (ICPD+25).

Fushat kryesore të mbuluara:

- Demokracia
- Shoqëria civile
- Të drejtat themelore dhe ligjore
- Lufta kundër korrupsionit
- Shoqëria e informacionit dhe media
- Shëndeti publik
- Planifikimi familjar
- COVID-19 dhe ndikimi në çështjet e shëndetit seksual dhe riprodhues.

Situata e Covid19 theksoi nevojën për gjetjen e mekanizmave dhe procedurave për të ofruar shërbime thelbësore të shëndetit seksual dhe riprodhues, në mënyrë që askush të mos mbetet pas gjatë krizave, veçanërisht ata që jetojnë në zona rurale/të thella dhe grupet më të rrezikuara.

Pengesat dhe sfidat që duhen adresuar:

- Mospërputhjet dhe pabarazitë vazhdojnë ende midis disa grupeve të popullsisë në vend, veçanërisht midis romëve e egjiptianëve dhe midis zonave urbane e rurale.
- Buxheti i kujdesit shëndetësor është ende nën 3% të PBB-së dhe 10% të Buxhetit të Shtetit.
- Përhapja e ulët e metodave kontraceptive moderne në popullatën shqiptare është një çështje shqetësuese.
- Mungesa e pjesëmarrjes së burrave e djemve shqiptarë në shërbimet e këshillimit në lidhje me përdorimin e metodave moderne të kontracepsionit është një çështje tjetër



shqetësuese.

- Qasja në shërbimet e shëndetit riprodhues për adoleshentët nuk është adekuate.
- Ekziston nevoja për të forcuar sistemin e informacionit shëndetësor.
- Ekziston gjithashtu nevoja për të forcuar partneritetin publik-privat në furnizimin dhe shpërndarjen e mallrave dhe shërbimeve të planifikimit familjar në Shqipëri.
- Profili demografik në Shqipëri po ndryshon, pas një plakjeje të popullsisë, nevojat shëndetësore ndryshojnë me shpejtësi.

Anëtarët e parlamentit u zotuan se do ta vendosin këtë agjendë si një përparësi në takimet e komisionit parlamentar dhe do të nxisin angazhimin e qeverisë për të adresuar nevojat e popullatës për shëndet seksual dhe riprodhues, shërbimet e dhunës seksuale me bazë gjinore dhe informacionin gjatë pandemisë.





Projekti: Ngritja e Qendrës Ditore për të Moshuarit në Vlorë

Arritjet e projektit

- Krijimi i Qendrës Ditore për të Moshuarit në Vlorë është një iniciativë shumë e rëndësishme, e cila do të kontribuojë në të drejtat e të moshuarve për mbrojtje, kujdesin shëndetësor dhe integrimin e tyre në shoqëri.
- Marrëveshja me Bashkinë e Vlorës për ngritjen e Qendrës Ditore të të Moshuarve.
- Vendimmarrja e këshillit bashkiak për miratimin e kësaj marrëveshjeje.
- Një qendër me standarde, e përbërë nga 5 ambiente të brendshme më të përshtatshme për të moshuarit: 1 dhomë e madhe për takime dhe aktivitete ditore, 1 dhomë për punonjësin e shëndetësisë, 1 zyrë për koordinatorin, tualet dhe 1 ambient për shërbime, të tilla si: kafe, biskota, ushqim etj.

Sfidat e projektit

- Përrurimi i qendrës pritet të bëhet në gjysmën e dytë të vitit 2021 duke marrë parasysh ndryshimet që mund të sjellë situata e shkaktuar nga COVID-19.

Mbështetje për zbatimin dhe shpërndarjen në njësitë e vetëqeverisjes vendore të Planit Kombëtar të Veprimit për Personat e Moshuar

Gjatë këtij viti, QShPZh-ja hartoi dhe shtypi 300 kopje të Planit Kombëtar të Veprimit për Personat e Moshuar (250 në gjuhën shqipe dhe 50 kopje në gjuhën angleze).

Në fillim të vitit, grupi teknik i krijuar për Planin Kombëtar të Veprimit për Personat e Moshuar hartoi një plan ndërhyrjeje, por situata e krijuar nga COVID-19, vonoi dhe shtyu zbatimin e këtij plani për vitin 2021.





Dy OJF u mbështeten bazuar në planin e tyre të veprimit.

- **Organizata YMCA**

“Le të jetojmë një plakje të shëndetshme (Mbështetni plakjen e shëndetshme dhe solidaritetin ndërbreznor)”: Tetor - Dhjetor 2020 - YMCA

- **Organizata “Qendra për Administrim Social, Ekonomik dhe Territorial” - ASET**

“MOSHIMI - vlera njerëzore, KUJDESI - kontributi ynë”: Tetor - Dhjetor 2020

Projekti: Mbështetje për Revistën Demografike

Shoqata Shqiptare e Demografëve, e mbështetur nga UNFPA dhe QShPZh-ja, u mbështet për botimin dhe shpërndarjen e dy numrave të Revistës Demografike për kërkim, në lidhje me popullsinë dhe zhvillimin. Në total, u botuan dy numra dhe 320 kopje u shtypën dhe u shpërndarë. Mbi 14 autorë të ndryshëm kanë botuar artikujt e tyre. Kjo është revista e vetme që u kushtohet çështjeve demografike në Shqipëri.

Sfidat e projektit

- Sfida kryesore ishte fakti që plani i përbashkët i QShPZh-së dhe UNFPA-s u azhurnua për shkak të situatës së COVID-19. U desh kohë dhe përpjekje të mëdha nga stafi i QShPZh-së.
- Organizimi i takimeve / aktiviteteve ballë për ballë ishte shumë i vështirë për shkak të frikës nga infektimi me COVID-19.
- Periudha tetor-dhjetor shënoi një numër të madh të infektimeve, kështu që aktivitetet e planifikuara gjatë kësaj periudhe, veçanërisht aktivitetet e planifikuara me Grupin Parlamentar të të gjitha partive, ishin shumë të vështira për t’u organizuar.
- Të gjitha institucionet publike dhe qeveria ishin të përqendruara në përgjigjen ndaj COVID-19, kështu që advokimi ynë në lidhje me çështjet gjinore ose shëndetin seksual dhe riprodhues u përball me disa sfida dhe vonesa.
- Grupi i punës për rishikimin e ligjit për shëndetin riprodhues ngadalësoi punën e tij, pasi anëtarët ishin të angazhuar për t’iu përgjigjur pandemisë.





Projekti: Akses i barabartë në shërbimet e integruara cilësore të shëndetit seksual dhe riprodhues - UNFPA Co

Arritjet e projektit

Shërbimet e shëndetit seksual dhe riprodhues u konsideruan si shërbime shëndetësore joparësore në krahasim me shërbimet e tjera shëndetësore, edhe pse ato janë jetëshpëtuese gjatë pandemisë. QShPZh-ja dhe UNFPA adresuan nevojën për shërbime të shëndetit seksual dhe riprodhues me të gjithë aktorët e interesuar, institucionet publike, OJF-të dhe politikëbërësit, por COVID-19 ndikoi në sistemin shëndetësor dhe shërbimet e ofruara.

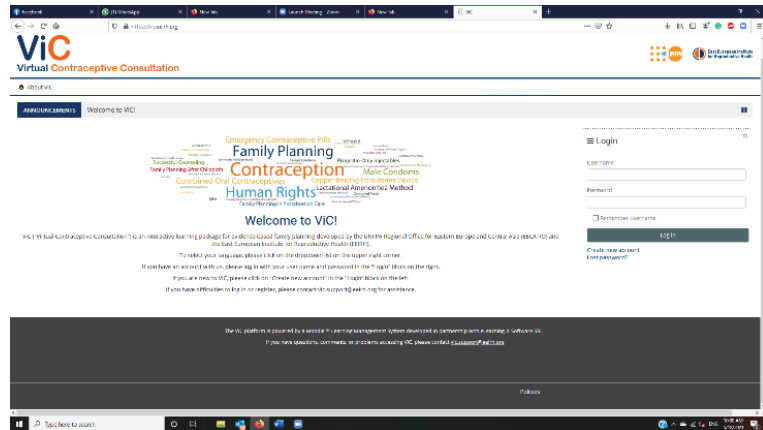
Forcimi i gatishmërisë së mekanizmave kombëtarë të reagimit në ofrimin e shërbimeve të shëndetit seksual dhe riprodhues në kriza humanitare dhe emergjencash (Projekti MISP)

- U realizuan 20 seanca trajnime në Tiranë, Lezhë, Kukës, Korçë, Shkodër, Elbasan, Tropojë, Durrës, Berat, Vlorë, Gjirokastrë, Sarandë, Tepelenë, Përmet, Kavajë, Gramsh, Lushnjë, Pukë, dhe në Dibër. Në total, 350 ofruer të kujdesit shëndetësor morën pjesë në të gjitha këto trajnime (211 mjekë, 108 infermierë dhe 31 specialistë të njësive të kujdesit shëndetësor në nivel lokal). QShPZh-ja dhe palët e interesuara advokuan përmes konsultimeve, takimeve dhe fushatave të ndërgjegjësimit në Ministri të Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale për institucionalizimin e udhëzimeve të miratuara prej saj më 27 tetor 2020. Një nga rekomandimet e përfshira në dokument është futja e shëndetit digjital dhe telemjekësisë në kujdesin shëndetësor parësor. Në përputhje me këto udhëzime, 36 procedura klinike; 412 postera dhe 15,000 fletëpalosje u prodhuan si materiale shtesë për të mbështetur ofruerit e kujdesit shëndetësor për sigurimin e një menaxhimi më të mirë dhe të standardizuar të rasteve.
- QShPZh-ja dhe dy ekspertë të shëndetit publik të koordinuar prej saj, në bashkëpunim me Ministrinë e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale, Operatorin e Shërbimeve të Kujdesit Shëndetësor dhe Institutin e Shëndetit Publik, hartuan udhëzimet e përgjithshme për sigurimin e shërbimeve të shëndetit seksual riprodhues gjatë COVID-19 si pjesë e Paketës së Kujdesit Shëndetësor Parësor.



Zhvillimi i një kursi trajnimi online përmes shfrytëzimit të platformës së planifikimit familjar

Përkundër sfidave të shkaktuara nga COVID-19, QShPZh-ja organizoi trajnimin online të PF-së, të përbërë nga 4 module gjatë periudhës kohore 1 tetor deri 31 dhjetor. 78 ofrues të kujdesit shëndetësor, kryesisht mjekë të përgjithshëm dhe infermierë e përfunduan me sukses kursin e trajnimit.



Kanceri i qafës së mitrës: Zbatimi i programit kombëtar të shqyrtimit të kancerit të qafës së mitrës në kujdesin shëndetësor parësor në Shqipëri

- Viti 2019 shënoi një hap shumë të rëndësishëm në mbrojtjen e shëndetit të grave dhe vajzave në Shqipëri. Për herë të parë në vendin tonë filloi një program i organizuar i depistimit për kancerin e qafës së mitrës.
- Situata e pandemisë COVID-19 shkaktoi një ndërprerje të programit të depistimit të kancerit të qafës së mitrës gjatë 3 muajve të parë të vitit dhe shpërndarja e kiteve ishte një sfidë. Instituti i Shëndetit Publik, me mbështetjen e UNFPA Co dhe koordinimin e Qendrës Shqiptare për Popullsinë dhe Zhvillimin, gjatë muajit qershor filloi shpërndarjen e kiteve. U mbuluan 19 rrethe: Durrësi, Shijaku, Kavaja, Lezha, Kruja, Lai, Mirëdita, Dibra, Mati, Klosi, Bulqiza, Korça, Devolli, Kolonja, Maliqi, Pogradeci, Hasi, Tropoja, Kukësi. 13,850 kite u shpërndanë në nivelin kombëtar me koordinimin e QShPZh-së.



- Në kuadër të forcimit të programit kombëtar të depistimit të kancerit të qafës së mitrës dhe përmirësimit të cilësisë së kujdesit për gratë që rezultojnë pozitive në depistimin primar të HPV-së, gjatë vitit 2020 u krye një studim që u përqendrua në kapacitetet e shërbimeve pasuese në fushën e diagnozave dhe kujdesit për kancerin e qafës së mitrës. Sondazhi përfshiu 12 spitale rajonale të vendit, spitale universitare dhe disa qendra të kujdesit shëndetësor rajonal. U organizuan 7 workshop-e për mekanizmat koordinues



në nivel rajonal në kuadër të forcimit të depistimit të kancerit të qafës së mitrës në Shqipëri. Në këto workshop-e morën pjesë 96 ofrues të kujdesit shëndetësor, menaxherë shëndetësorë, përfaqësues nga Instituti i Shëndetit Publik dhe drejtues të institucioneve vendore shëndetësore. Protokollat dhe instrumenti u hartuan nga ekspertë të Institutit të Shëndetit Publik. Instrumenti përfshinte



seksione në lidhje me nivelin e shërbimeve që ofrojnë spitalet rajonale, kapacitetet dhe boshllëqet në laboratorin histologjik-patologjik, personelin e trajnuar, teknologjinë dhe infrastrukturën për kolposkopinë dhe trajtimin e lezioneve parakancerogjene, procedurat e referimit dhe praktikat e regjistrimit, si dhe opinionet në lidhje me pengesat për gratë në përdorimin e këtyre shërbimeve.

Materialetë ndryshme Informimit Edukimit dhe Komunikimit u përgatitën dhe u shpërndanë për ofrues të kujdesit shëndetësor, gra dhe vajza që rezultojnë pozitive me HPV.

- Gjatë vitit 2020, Instituti i Shëndetit Publik, me koordinimin e Qendrës Shqiptare të Popullsisë dhe Zhvillimit dhe mbështetjen e UNFPA-s:



- Shpërndau 13,850 teste HPV
- Mblodhi 7,974 teste HPV
- Analizoi 7,827 teste HPV
- 476 raste, ose 6%, rezultuan HPV+.



Sfidat e projektit

- Pavarësisht trajnimit të MISP, udhëzimi dhe situata e përgatitjes së protokollit pas situatës pandemike treguan se duhet bërë më shumë punë në lidhje me MISP në Shqipëri.
- Gjatë trajnimit në internet (trajnimi MISP dhe trajnimi VIC) mungoi ndërveprimi. Pjesëmarrësit treguan mungesë aftësish në përdorimin e platformave digjitale.
- Programi i kapjes së hershme të kancerit të qafës së mitrës gjatë vitit 2019 ishte një ndërhyrje e suksesshme, por gjatë vitit 2020 ai u përball me vonesa dhe nuk arriti të gjitha grupet e synuara. Përqindja e grave të testuara për HPV nuk ishte në të njëjtin përpjesëtim me 2019-tën për shkak të COVID19. Nevojiten qasje të reja për të arritur grupet e synuara me testin HPV.
- Raportimet nga IShP-ja flasin për një numër të ulët të grave që kanë interes për t'u testuar me testin HPV.
- Pavarësisht trajnimeve të MISP të kryera në Shqipëri dhe urdhrat të Ministrisë së Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale, situata pas tërmetit dhe COVID-19 tregoi se duhet të punohet më shumë në lidhje me MISP në Shqipëri.





Projekti: Dhuna me bazë gjinore dhe barazia gjinore e adresuar përmes përgjigjes shumësektoriale

Arritjet e projektit

Gjatë këtij viti, përkundër situatës së krijuar nga COVID-19, QShPZh-ja ka vazhduar punën e saj në lidhje me barazinë gjinore/dhunën me bazë gjinore.

Procedurat Standarde të Veprimit (PSV)

- Në shkurt të vitit 2020, PSV-të e rishikuara u miratuan zyrtarisht me urdhër të ministrit dhe u botuan në Qendrën e Botimeve Zyrtare, përkatësisht:
 - Urdhri i ministres të Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale Nr.101, datë 21.02.2020, “Për miratimin e Procedurave Standarde të Veprimit për trajtimin e rasteve të dhunës në familje dhe dhunës me bazë gjinore nga punonjësit e shëndetësisë në kuadër të bashkëpunimit si anëtarë të Mekanizmit të Koordinuar të Referimit (MKR)”, botuar në Fletoren Zyrtare nr. 28, datë 5 mars 2020.
 - Urdhri i ministres të Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale Nr. 102, datë 21.02.2020, “Për miratimin e Procedurave Standarde të Veprimit për punonjësit e shëndetësisë për të minimizuar rrezikun e dhunës në familje dhe dhunës me bazë gjinore në emergjencat civile”, botuar në Fletoren Zyrtare nr. 29, datë 6 mars 2020.
 - Urdhri i ministres të Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale Nr. 100, datë 21.02.2020, “Për miratimin e Procedurave Standarde të Veprimit për trajtimin e rasteve të dhunës në familje dhe dhunës me bazë gjinore nga ofruesit e shërbimeve të kujdesit social në kuadrin e bashkëpunimit si anëtarë të Mekanizmit të Koordinuar të Referimit”, botuar në Fletoren Zyrtare nr. 29, datë 6 mars 2020.

QShPZh-ja, UNFPA dhe MShMS-ja hartuan planin për ndërtimin e kapaciteteve për anëtarët e Mekanizmit Koordinues të Referimit për të njohur PSV-të e miratuara.

- 9 sesione trajnimi online për prezantimin e PSV-ve të miratuara u kryen me pjesëmarrës nga 61 bashki (Kuçovë, Skrapar, Ura Vajgurore, Bulqizë, Dibër, Durrës, Shijak, Krujë, Lezhë,



Mirditë, Kurbin, Has, Kukës, Elbasan, Cërrik, Belsh, Peqin, Gramsh, Librazhd, Përrenjas Fier, Patos, Roskovec, Lushnjë, Divjakë, Mallakastër, Kavajë, Gjirokastër, Libohovë, Tepelenë, Memaliaj, Përmet, Maliq, Pustec, Kolonjë, Devoll, Pogradec, Rrogozhinë, Tepelenë, Memaliaj, Përmet, Vlorë, Selenicë, Himarë, Sarandë, Konispol, Finiq dhe



Tiranë me 27 njësitë administrative dhe lagjet e saj). 9 sesionet e trajnimit i ndoqën 159 punonjës socialë dhe 10 ofrues të kujdesit shëndetësor (gjithsej 169 pjesëmarrës).

- Organizimi i aktiviteteve online për ngritjen e kapaciteteve nuk mjaftonte për të forcuar kapacitetet e ofruesve të kujdesit shëndetësor dhe punonjësve socialë në lidhje me PSV-të përkatëse. QShPZh-ja dhe UNFPA kanë dizajnuar një plan për rritje të kapaciteteve për t'u zbatuar në nivel kombëtar për secilën PSV. Eksperti i QShPZh-së përgatiti manualin e trajnimit për punonjësit e kujdesit shëndetësor mbi PSV-të e miratuara si dhe mbi legjislacionin e azhurnuar për dhunën ndaj grave dhe vajzave dhe dhunën në familje.
- 3 trajnime dyditore u realizuan në Tiranë, Vlorë dhe Shkodër me ofruesit e kujdesit shëndetësor me qëllimin kryesor të njohin më mirë PSV-të e miratuara.
- Në total u trajnuan 41 pjesëmarrës (36 femra dhe 5 meshkuj - Tiranë: 15; Vlorë 11; Shkodër 15).
- Vitin e ardhshëm do të përgatitet dhe do të zbatohet një plan kombëtar ndërhyrjeje që përqendrohet në tri PSV-të e miratuara.
- QShPZh-ja shtypi PSV-të dhe i shpërndau ato në 60 bashki, të cilat kanë një mekanizëm referimi kundër dhunës me bazë gjinore. Në total u shpërndanë 900 PSV (300 kopje për çdo PSV).



Mbështetje për komunitetet e rrezikuara gjatë COVID-19



Pasi Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtja Sociale shpalli në 9 mars rastet e para me COVID-19 në Shqipëri, QShPZh-ja organizoi dhe azhurnoi punën e saj duke përfshirë sigurimin e shërbimeve të shëndetit seksual dhe riprodhues që ofrojnë shërbime shëndetësore dhe psiko-sociale për grupet në nevojë përmes klinikave të lëvizshme. Së bashku me UNFPA, u identifikua Bashkia Pogradec si një nga përfitueset kryesore të ndihmës humanitare. Përkrahja iu kushtua familjeve të varfra dhe grave kryefamiljare. 200 pako ushqimore dhe higjienike iu dorëzuan Bashkisë Pogradec.

Mbështetje për Akademinë e të Drejtave të Njeriut

Për të dytin vit radhazi, QShPZh-ja ka qenë një partner i Grupit Shqiptar për të Drejtat e Njeriut për organizimin e Akademisë së të Drejtave të Njeriut. Grupi Shqiptar i të Drejtave të Njeriut u mbështet gjatë muajit tetor për të organizuar për të 9-tën herë Akademinë e të Drejtave të Njeriut, ku morën pjesë 14 ish-pjesëmarrës. (3 vajza dhe 11 djem ish-pjesëmarrës gjatë viteve të mëparshme, 1 anëtar i komunitetit LGBTI, 1 përfaqësues nga pakica rome dhe 1 nga pakica maqedonase në Shqipëri)

Mbështetje për Raportin e 5-të Kombëtar “Për Eliminimin e të Gjitha Formave të Diskriminimit ndaj Grave” (CEDAW)

Në kontekstin e përmbushjes së detyrimeve ndërkombëtare në fushën e të drejtave të njeriut, institucionet shqiptare duhet të paraqesin Raportin e Pestë Periodik mbi zbatimin e Konventës së Kombeve të Bashkuara “Për Eliminimin e të Gjitha Formave të Diskriminimit ndaj Grave” (CEDAW). Vendi ynë e ka ratifikuar këtë Konventë me ligjin nr. 7767, datë 09.11.1993, “Për aderimin në Konventën për Eliminimin e të Gjitha Formave të Diskriminimit ndaj Grave”.

QShPZh-ja koordinoi dhe mbështeti Ministrinë për Evropën dhe Punët e Jashtme për



të hartuar raportin shtetëror për CEDAW, i cili i është paraqitur Komitetit të Kombeve të Bashkuara për Raportin CEDAW.

Aktivite ndërgjegjësuere për dhunën me bazë gjinore/dhunën në familje përfshirë angazhimin e djemve dhe burrave

Çdo vit, QShPZh-ja dhe vullnetarët e saj në Tiranë, Shkodër e Vlorë hartojnë një plan pune që përqendrohet në rritjen e ndërgjegjësimit, në ndërtimin e kapaciteteve dhe në aktivitete në kuadër të ditëve ndërkombëtare.



- Me rastin e Ditës Ndërkombëtare të Rinisë, 12 Gusht, QShPZh-ja organizoi dy aktivitete në qytetin e Vlorës. Aktiviteti i parë ishte me anëtarët e rinj të qendrës “Aulona”. 11 pjesëmarrës (4 meshkuj dhe 7 femra) ndoqën sesionet informuese në ambientet e qendrës “Aulona”. Aktiviteti i dytë ishte sensibilizues, i organizuar në bashkëpunim me vullnetarët e rinj të qendrës “Aulona”. 200 broshura IEK iu shpërndanë gati 120 të rinjve.

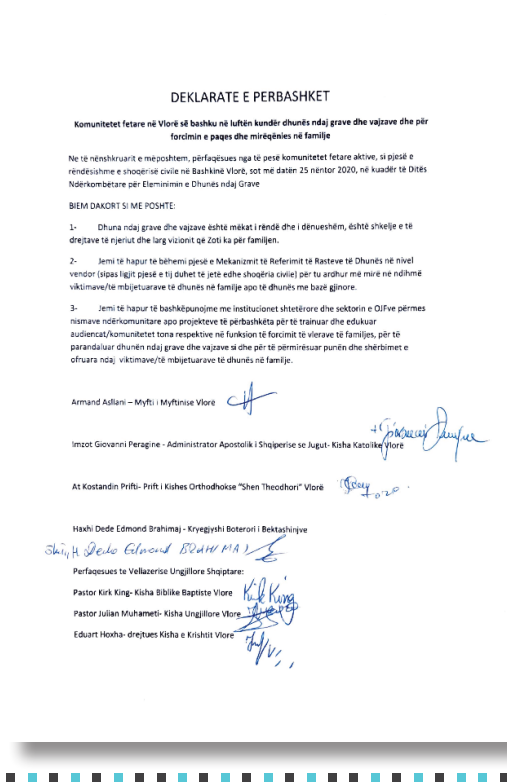


- U përgatit dhe u shpërnda online videoja me temë “Ndikimi i COVID-19 te gratë dhe vajzat -Çështjet gjinore dhe të drejtat e shëndetit seksual dhe riprodhues”, të cilën e kanë parë 542 persona.
- Fushatë online, në kuadër të Ditës Botërore të Kontra-ceptionit, 26 Shtator, u organizua nga edukatorët bashkëmoshatarë të QShPZh-së. Në këtë fushatë u përfshinë 4,392 persona.

Aktivite në kuadër të 16 Ditëve të Aktivizmit kundër dhunës me bazë gjinore

Tryezë e rrumbullakët me bashkësitë fetare në Vlorë

- Kjo tryezë e rrumbullakët mblodhi së bashku për herë të parë 7 udhëheqës nga të gjitha bashkësitë fetare në Bashkinë Vlorë, të cilët pwrtej doktrinave fetare ranë dakord të dënojnë njëherësh së bashku dhunën me bazë gjinore. Në fund të diskutimeve, pjesëmarrësit u dhanë gjithashtu mesazhe komuniteteve të tyre përkatëse dhe nënshkruan një deklaratë të përbashkët.
- Gjithashtu, u prodhuan dy spote me mesazhe ndërgjegjësimit nga shtatë udhëheqësit fetarë në Bashkinë e Vlorës, ku apelojnë për të respektuar gratë dhe vajzat dhe për të ndaluar dhunën në familje dhe dhunën me bazë gjinore.
- Një nga spotet me titra/pa tinguj u shfaq në ekranin e reklamave në Billboard në qendrën e qytetit të Vlorës për 15 ditë, nga 26 nëntori deri më 10 dhjetor.



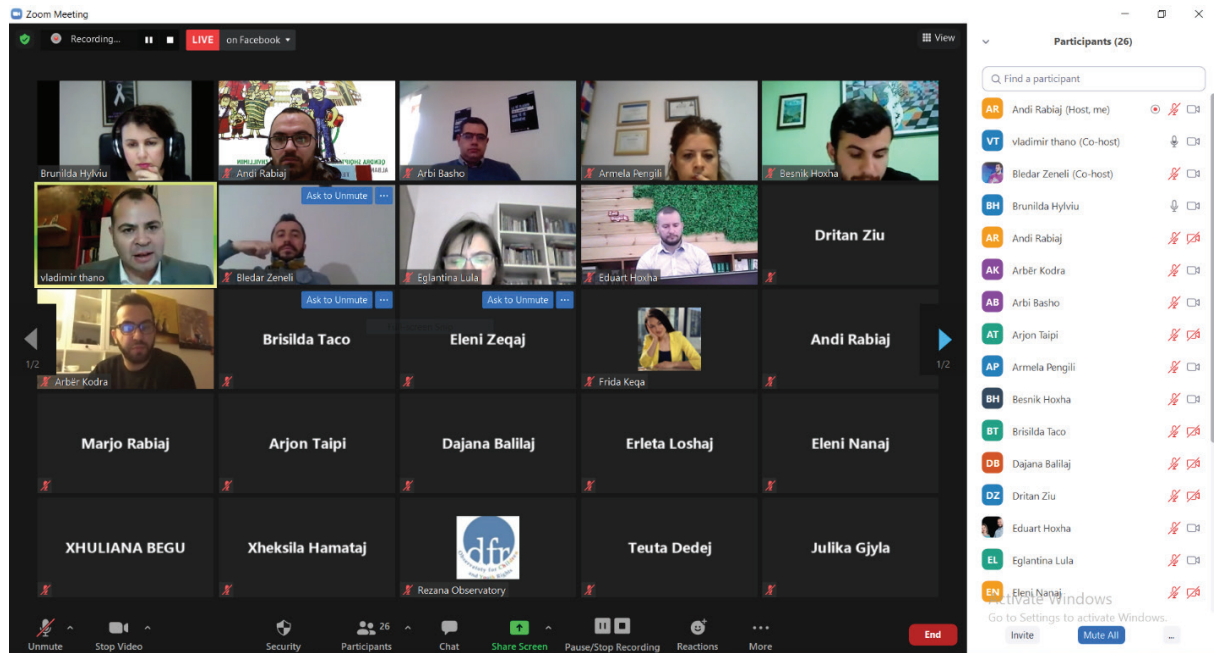
- Spoti i dytë me intervista dhe mesazhe nga udhëheqësit fetarë u transmetua në të gjitha mediat sociale të qendrës “Aulona” dhe të QShPZh-së dhe arriti 11,000 shikime. Të gjitha këto aktivitete u promovuan dhe u mbuluan nga media lokale.
- Një banderolë u shfaq në rrugën kryesore të Vlorës përpara Rivierës, QTU, një zonë që frekuentohet shumë nga njerëzit dhe qëndroi gjatë 16 Ditëve të Aktivizmit.

Forumi: Burra dhe djem që frymëzojnë (II)

Për të dytin vit, ky aktivitet u mirëprit nga audienca. Forumi u mbajt në kontekstin e pandemisë dhe pasojave në dhunën me bazë gjinore, dhunën në familje, angazhimin e



burrave e djemve etj. Forumi mblodhi së bashku 8 burra dhe djem në fusha të ndryshme duke përfshirë vetëqeverisjen vendore, përfaqësues nga bashkësitë fetare, një përfaqësues nga shoqatat që punojnë dhe mbrojnë të drejtat e komunitetit LGBT, një përfaqësues nga shoqatat që punojnë dhe mbrojnë të drejtat e pakicës rome, sipërmarrës i ri nga veriu i Shqipërisë, përfaqësues nga media, një djalë i ri, një punonjës terreni nga QShPZh-ja. Mbledhja së bashku e përfaqësuesve nga bashkësitë fetare dhe përfaqësues nga komuniteti LGBTI është një hap i madh për shoqërinë shqiptare.



Aktiviteti u ndoq nga 35 persona (9 djem dhe 26 vajza). Kjo ngjarje u transmetua drejtpërdrejt në faqen e QShPZh-së në Facebook nga 2,117 persona, 307 persona të angazhuar dhe pati 7 shpërndarje.

Përditësimi i manualit të trajnimit për LGBTI me një kapitull specifik për barazinë gjinore dhe dhunën me bazë gjinore

QShPZh-ja ka punuar për të plotësuar manualin ekzistues të përdorur për trajnimin me ofrues të kujdesit shëndetësor për shërbimet miqësore për komunitetin LGBTI, me një kapitull tjetër për barazinë gjinore dhe dhunën me bazë gjinore. Çështjet kryesore lidhen me barazinë gjinore dhe konceptet e dhunës me bazë gjinore, legjislacionin në fuqi (me fokus specifik në legjislacionin e përmirësuar në lidhje me dhunën në familje) dhe disa udhëzime për t'u pasur parasysh nga ofruesit e kujdesit shëndetësor, ndërsa mund të përballen me raste të komunitetit LGBTI të abuzuar në marrëdhëniet e tyre familjare.

Manuali i azhurnuar është planifikuar të dërgohet për riakreditim dhe një hap tjetër i planifikuar në këtë pikë ishte pilotimi i një trajnimi të ri me ofrues të kujdesit shëndetësor brenda vitit 2020.





Sfidat e projektit

- I gjithë plani u rishikua dhe u azhurnua për zbatim online.
- Trajnimi i PSV-ve u ndërpre dhe u shty për vitin e ardhshëm.
- Trajnimi ToT i planifikuar në 2019, u shty për një moment të dytë. Trajnimi për ToT është shumë thelbësor sidomos pas miratimit të tri PSV-ve.
- U zhvilluan 9 sesione trajnimi për prezantimin online të PSV-ve të miratuara, por në analizën e bërë nga eksperti i QShPZh-së kjo qasje nuk ishte shumë efektive, kështu që nevojitet trajnim ballë për ballë.
- Forumi “Burra dhe djem që frymëzojnë” (II), fillimisht ishte planifikuar të realizohej ballë për ballë, por pas masave për të parandaluar COVID-19, u mendua në një format online.





Projekti: Shërbime të bazuara në dëshmi për popullatat kyç

Arritjet e projektit

Njësoj si shërbimet e shëndetit seksual dhe riprodhues, HIV dhe shërbimet shëndetësore mbi abuzimin me substancat përballen me shumë sfida për shkak të pandemisë. Shumë njerëz u përballën me frikën e infektimit, kohën e kufizuar nga institucionet shëndetësore, mungesën e transportit publik, veçanërisht njerëzit që jetojnë me HIV dhe ata që marrin terapi me metadon. Për të siguruar shërbime të bazuara në evidenca për popullatën kyç, QShPZh-ja, me mbështetjen e UNFPA-s, bashkëpunoi me tri organizata kryesore të specializuara në ofrimin e shërbimeve për popullatën kryesore. Shërbimet u ofruan përkundër sfidave me të cilat u përballën nga COVID-19:

- 7 shërbime të Qendrave të Këshillimit dhe Testimit Vullnetar (QKTV-së) në mjediset e burgut mbështeten vazhdimisht.
- Qendrat e reja të QKTV-së-ve u krijuan në burgun e meshkujve në Berat, në njësinë e paraburgimit “Jordan Misja”, në burgun e Fierit dhe në atë të Reçit (Shkodër). Testet e shpejta dhe teste të tjera të provave u ofruan nga projekti.
- 11 trajnime u organizuan me pjesëmarrjen e stafit socio-shëndetësor të OJF-ve që punojnë në fushën e parandalimit të HIV, dhe të personelit social-shëndetësor nga mjediset e burgjeve. Në total ishin 109 pjesëmarrës.
- 5 seanca informimi kishin pjesëmarrjen e rreth 20 punonjësve të personelit social-shëndetësor, edukues dhe të sigurisë, si dhe të 40 të burgosurve me një histori të abuzimit me substanca dhe përfshirje në sjellje të rrezikshme për HIV / IST.
- U realizuan 8 takime advokimi dhe 3 vizita në terren për të arritur objektivat për shërbimet e parandalimit të HIV dhe për shërbime të



edukimit me punonjësit e terrenit për njerëzit që injektojnë droga (PWID) në 5 (pesë) rajone.

- 66 të rinj (10 meshkuj dhe 56 femra) morën pjesë në workshop-in online për përdorimin e drogave / mbrojtjen nga HIV si dhe shërbimet e shëndetit seksual dhe riprodhues dhe COVID-19.
- 22 persona (personel mjekësor dhe psiko-social) morën pjesë në workshop-in online / dhe në terren me stafin (mjekë, infermierë dhe psikologë) të qendrave të MMT-së.
- 117 përfitues (107 meshkuj dhe 10 femra) morën pjesë në grupe të synuara mbi Covid-19, shëndetin seksual dhe riprodhues, IST-të dhe çështje të tjera që lidhura me përdorimin e drogave.
- 60 përfitues (59 meshkuj dhe 1 femër) dhe 58 studentë morën pjesë në aktivitetet e organizuara në kuadër të Javës së Testimit Vullnetar dhe Ditës Botërore të HIV/AIDS.
- 117 përfitues morën pjesë në vlerësimin e ndikimit të situatës së krijuar nga COVID-19 te personat që përdorin drogë.
- 50 raporte u botuan në lidhje me studimin që u përqendrua në përdorimin e drogës dhe COVID-19.
- 3 partneritete lokale u ripërtërinë dhe u forcuan duke përfshirë çështjet që lidhen me COVID-19 në Berat, Lezhë dhe Kukës. 3 trajnime u 60 pjesëmarrës.
- 75 zona kyç u identifikuan dhe u mbuluan me shërbime të zvogëlimit të dëmit.
- 150 të burgosur meshkuj u testuan për HIV / HepB & C, test vullnetar i Sifilisit, të ndjekura nga seanca para dhe pas këshillimit.
- 1748 klientë morën shërbime ditore në të gjitha qendrat e Metadonit.
- U kryen 744 këshillime psikologjike.
- Klientë të IDU: 427; (402 meshkuj dhe 25 femra).
- Teste HIV, Hep B&C dhe sifilizi: 887.
- Numri i individëve të këshilluar: 427 (para dhe pas testimit), bazuar në nevojat e tyre individuale, siç specifikohet në formularin e këshillimit.
- Shiringa / gjilpëra të shpërndara: 15,200.
- U mblodhën shiringat / gjilpërat e përdorura: 1,500





- 19,076 prezervativë u shpërndanë në 6 rajone.
- U shpërndanë 2,148 lubrifikantë.
- U prodhuan 4100 materiale IEC dhe 3400 janë shpërndarë me përfituesit e projektit dhe të rinjtë
- U shpërndanë 594 maska në të gjitha qendrat e MMT.

Sfidat e projektit

- Personat që jetojnë me HIV ose personat që marrin terapi me metadon, u përballën me mungesë të shërbimeve nga institucionet publike. Ata ishin një prej grupeve më të prekura nga COVID-19. Shumë qendra të kujdesit shëndetësor nuk ofruan këto lloj shërbimesh ose ishin të mbyllura.
- Organizatat që ofrojnë shërbime për ta, kishin nevojë për të azhurnuar shërbimet e tyre në një format online, por kjo kërkoi shumë kohë. Mungesa e donatorëve e vonoi këtë proces.
- Shërbimet e ofruara për personat që vuajnë dënim, nga organizata si Stop AIDS, u ndërpreu dhe filluan në muajin korrik ose gusht.



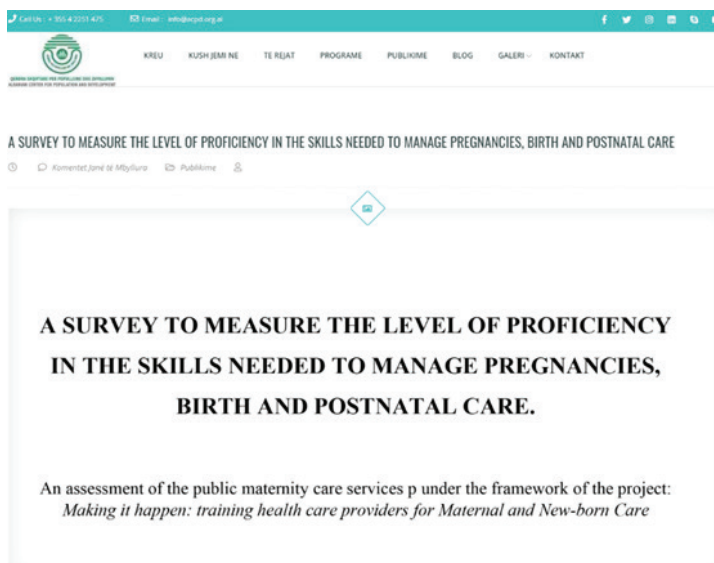


Projekti: “Ta bëjmë realitet” - Trajnimi me ofruesit e kujdesit shëndetësor për kujdesin ndaj nënave dhe të porsalindurve – UNFPA

Arritjet e projektit:

- 5 lloje të intervistave (obstetër-gjinekologë, neonatologë, infermierë dhe mami, staf menaxhues i spitaleve dhe gratë që kanë lindur) u hartuan nga ekspertë me ekspertizë në fushën e shëndetit seksual dhe riprodhues të kontraktuar nga QShPZh-ja.
- 8 persona u trajnuan si pika kontakti dhe u pajisën me aftësi për të kryer intervista profesionale dhe të paanshme me audiencën e synuar. Ata morën të gjithë informacionin e nevojshëm në lidhje me projektin, qëllimin e intervistave, teknikat e kryerjes së intervistës; u njohën me pyetjet dhe u aftësuan se si të përfshihen të intervistuarit në proces, në mënyrë që të mbledhin të dhënat e nevojshme.
- 206 intervista u kryen me sukses me obstetër-gjinekologë, neonatologë, infermierë dhe mami, stafin drejtues të spitaleve dhe gratë që kanë lindur, si dhe me drejtuesit e Fakultetit të Infermierisë duke synuar identifikimin në nivelin e aftësive të nevojshme për të menaxhuar shtatzënitë normale (të pandërlikuara), lindjen e fëmijës dhe kujdesin e menjëhershëm pas lindjes për nënat dhe foshnjat.

- Nga ekspertët u hartua një raport përfundimtar me gjetjet nga analiza e të dhënave të intervistave. Edhe pse kujdesi shëndetësor i nënave ka marrë shumë vëmendje dhe ka bërë shumë përparim gjatë njëzet viteve të fundit, vdekshmëria amtare mbetet në mënyrë të papranueshme e lartë. Shumica e ndërlikimeve obstetrike dhe e vdekjeve të nënave mund të parandalohen me menaxhimin në kohë nga një mjek i aftë





i lindjes që punon në një mjedis mbështetës. Megjithatë, nivelet e vdekshmërisë kombëtare mbeten të papranueshme të larta, veçanërisht në krahasim me mesataren e Bashkimit Europian (6 për 1,000 lindje të gjalla, krahasuar me mesataren e BE-së prej 3.4 vdekjeve për të njëjtin vit). Cilësia e kujdesit si adekuate, përmirësimet në pajisjet diagnostikuese dhe infrastruktura fizike duhet të përmirësohen, ashtu sikurse edhe mjetet që ndikojnë në cilësinë e kujdesit.

Sfidat e projektit

- Përmbushja e pyetësorëve me grupin e synuar të zgjedhur në kuadër të projektit përkoi me periudhën e pandemisë COVID-19 ku Shqipëria u përball me një izolim dhe, për pasojë, kjo situatë ishte një sfidë për QShPZh-në.
- Përpos të gjitha vështirësive në plotësimin e pyetësorëve, koordinatorja e projektit ishte në kontakt të vazhdueshëm me pikat e kontaktit për t'i inkurajuar ata që të plotësonin pyetësorët dhe t'i dërgonin përsëri në zyrën e QShPZh-së.
- Edhe pse në situatë izolimi, 206 intervista u zhvilluan me sukses dhe u dorëzuan në kohë bazuar në afatin e planifikuar.
- QShPZh-ja realizoi me sukses aktivitetet e planifikuara për fazën e parë të zbatimit të projektit nën objektivin për të përmirësuar cilësinë e kujdesit për nënat dhe të sapolindurit në Shqipëri, duke adresuar çështje rreth të gjitha blloqeve të sistemit shëndetësor, me fokus të veçantë në advokimin e politikave, edhe pse ajo përkoi me periudhën e pandemisë COVID-19, ku Shqipëria u përball me një izolim.





Projekti: Përshkallëzimi dhe sigurimi i qëndrueshmërisë së reagimit kombëtar ndaj HIV për punonjëset e seksit femra

Arritjet e projektit

- 134 punonjëse të seksit femra (PSF) përfituan nga paketa e shërbimeve, përfshirë testimin për HIV/Hep B; Hep C; Sifiliz.
- 168 punonjëse të seksit femra përfituan shërbime psiko-sociale.
- 18,000 prezervativë u shpërndanë për punonjëset e seksit femra, të cilat kanë vizituar klinikën e QShPZh-së dhe në vendet ku ato punojnë.



Sfidat e projektit

- Situata e krijuar nga COVID-19 vështirësoi punën për të arritur këtë kategori me testim dhe këshillim për HIV.
- Kufizimi i orarit për shkak të COVID-19 e ka vështirësuar më tepër punën e stafit për të takuar punonjëset e seksit femra në terren, pasi, sikurse është raportuar prej tyre, pandemia i ka kushtëzuar ato të punojnë më pak nga frika e infektiveve dhe mbyllja e aktiviteteve në orën 22:00 deri në mëngjes herët, duke shkaktuar kështu rënie të numrit të klientëve, më pak të ardhura dhe rrezikimin e shëndetit.
- Klinika e QShPZh-së në Tiranë ka ofruar shërbime dhe konsulta falas për shëndetin seksual dhe riprodhues për punonjëset e seksit femra gjatë situatës të pandemisë të krijuar nga COVID-19.
- Mjekët e QShPZh-së kanë qëndruar në gatishmëri dhe kanë mirëpritur të gjitha shqetësimet e klientëve, i kanë këshilluar dhe u kanë ofruar receta mjekësore në rastet e nevojshme.



Projekti: Qendra Kombëtare Burimore për Shoqërinë Civile - Partnerët Shqipëri

Qëllimi i Projektit: Qendra Kombëtare Burimore për Shoqërinë Civile në Shqipëri –është krijuar si platformë për ti shërbyer shoqërisë civile në nivel lokal dhe kombëtar është regjistruar në vitin e tretë të projektit.

Objektivi 1

Të forcohen kapacitetet e organizatave të shoqërisë civile për të qenë aktorë efektivë, transparentë dhe të përgjegjshëm.

Objektivi 2

Të krijohet një mjedis të favorshëm për shoqërinë civile, demokracinë me pjesëmarrje dhe procesin e integritetit të Shqipërisë në BE përmes krijimit të **Qendrës Kombëtare Burimore për Organizatat e Shoqërisë Civile në Shqipëri**.

Që nga janari i 2019 Partnerët Shqipëri në bashkëpunim me QShPZh dhe EMA po zbatojnë projektin e Qendrës Kombëtare Burimore të Shoqërisë Civile, një nisëm e financuar nga Bashkimi Evropian.

Qendra Kombëtare Burimore e Shoqërisë Civile është një platformë që mbështet shoqërinë civile në nivel lokal dhe kombëtar në mënyrë që të rrisë kapacitetet e saj, të forcojë dialogun, të advokojë për përmirësimin e politikave që mundësojnë mjedisin e shoqërisë civile. Për një mbulim më të mirë territorial në nivel kombëtar dhe për ofrimin e shërbimeve dhe veprimtarive janë krijuar dy zyra rajonale në Shkodër dhe në Vlorë puna e të cilave koordinohet nga zyra kombëtare në Tiranë.

QKB ofron shërbimet e saj për të gjitha organizatat e shoqërisë civile duke përfshirë grupet joformale, forumet e të rinjve dhe grave dhe si e tillë zbaton politika jodiskriminuese. Suksesi ynë bazohet në komunikimin e ndërsjellë e korrekt mes OSHC-ve dhe institucioneve publike që çojnë në përfitime të kënaqshme për komunitetin në tërësi.



Arritjet e projektit:

1. Shërbimet Help Desk dhe Rrjetëzimi

- Zyrat përkatëse në Shkodër dhe në Vlorë përmes seancave informuese dhe takimeve të organizuara kontaktuan një total prej 350 personash me temë: Vullnetarizmi, Ligji mbi Vullnetarizmin, Qytetarinë Aktive dhe Programet e Erasmus + për të rinjtë.
- Një total prej 7200 përfitues ishin direkt janë informuar lidhur me aktivitetin e QKB-së dhetërejave/lajmërimeve në lidhje me thirrjen për propozime dhe mundësitë e ndërtimit të kapaciteteve, përmes mediave sociale të QShPZh-së.
- 62 përfaqësues të OSHC-ve dhe institucioneve të qeverive kanë marrë informacione të përditësuara në kohë dhe të shërbimeve të ndihmës mbi pyetjet që kishin për çështje specifike në lidhje me sektorin e shoqërisë civile në Shqipëri, duke mundësuar mjedisin, OSHC-të aktive në zona specifike të punës, procesin e regjistrimit organizatat e shoqërisë, mundësitë e financimit, mundësitë e rrjetëzimit, mundësitë e ndërtimit të kapaciteteve përfshirë mundësitë e trajnimit, praktikat, etj.
- 178 përfaqësues të OSHC-ve morën informacion (përmes 10 sesionesh informuese) mbi çështjet që lidhen me integrimin evropian të vendit dhe rolin që shoqëria civile mund të luajë në këtë process.





2. Ngritja e Kapaciteteve të Organizatave të Shoqërisë Civile në Shqipëri

- Gjithsej 190 OSHC nga rajoni i Jugut dhe Veriut të Shqipërisë kanë rritur kapacitetet dhe kompetencat përmes trajnimeve online për tema të tilla si: Avokacia dhe Lobimi, Ngritja e Fondeve, Teknikat e Crowdfunding si një burim alternative për OSHC-të, Platformat e Bashkëpunimit online, Ngritja e Sipërmarrjeve Sociale në pronat e konfiskuara nga krimi i organizuar, Shkrimi i Projekt Propozimeve, Skemat Financiare të BE-së etj.
- Platformat e komunikimit online, në situatën e kufizimeve Pandemike, kanë ndihmuar në rritjen e komunikimit midis OSHC-ve përmes modaliteteve të ndryshme si Tavolina të Rrumbullakëta, Sesione Trajnimi, Prezantime të Studimeve dhe Punime mbi tema specifike të rëndësishme për sektorin e OSHC-ve.
- 48 OSHC lokale nga rajonet e Vlorës dhe Shkodrës kanë rritur kapacitetet dhe kompetencat e tyre në Sipërmarrjet Sociale.
- Mjedis mundësues i përmirësuar për një rol dhe kontribut të shtuar të shoqërisë civile në procesin e integritimit në BE dhe procese të tjera kryesore të reformave në vend, përmes përpjekjeve të përbashkëta dhe të koordinuara të avokimit, dhe rritjes së dialogut të politikave me qeverinë.

3. Qeverisja e Mirë e OSHC-ve dhe Rritja e Besimit të Publikut

- 45 përfaqësues të shoqërisë civile nga Rajonet e Vlorës dhe Shkodrës morën shumë informacione cilësore për t'u thelluar më tej, (gjatë Konferencës Online të mbajtur në nivel kombëtar) duke diskutuar mbi kuadri ligjor për OSHC-të në Shqipëri. Vlen të përmendet që përfaqësuesit e OSHC-ve nga rajonet e Veriut (kryesisht) dhe të jugut kontribuan me propozime për agjendën e konferencës në 8 workshope dhe me inputet, gjetjet dhe rekomandimet nga secili workshop përpiluan një raport drejtuar institucioneve përgjegjëse.
- **Eventi i Rrjetëzimit mbi Vullnetarizmin u organizua me pjesëmarrjen e gjerë të 60 organizatave të shoqërisë civile nga rajonet e jugut dhe të veriut të Shqipërisë të cilët**



kontribuan me inpute mbi një temë sensitive për realitetin shqiptar dhe investuan me shumë në konsolidimin e rrjetëzimit ndërmjet OSHC-ve në Shqipëri.

- Përmes Programit të Asistencës Teknike 5 Rrjetet e OSHC-ve (3 nga rajoni i jugut dhe 2 nga rajoni verior i Shqipërisë) kanë ngritur kapacitetet e tyre dhe kanë forcuar bashkëpunimin e tyre për adresimin e çështjeve në nivelin lokal ose qendror përmes mbështetjes së QKB.

4. Advokaci, Rrjetëzim dhe Dialog Politikash

- Koordinatorja e Zyrës së Shkodrës u zgjodh si përfaqësuese e shoqërisë civile në Bordin e Aleancës së Zgjeruar të grave këshilltare në këshillin e qytetit të Shkodrës. Ky angazhim do të rrisë vizibilitetin e shoqërisë civile si një faktor ndryshimi në vendimmarrjen e këshillit bashkiak të qytetit duke kontribuar në shpërndarjen më të mire dhe më të drejtë të fondeve çka përkthehet në shërbime të cilat do të jenë të aksesueshme për gratë dhe vajzat në bashkinë e Shkodrës.
- Si rezultat i mbështetjes së marrë nga dega e QShPZh-së në Vlorë, Forumi i Pavarur i Grave Orikum, paraqiti një kërkesë në Bashkinë e Vlorës dhe e mbrojti me sukses kërkesën e parashtruar (që kopshti Orikum të sigurojë drake për fëmijët) në mënyrë që ajo të trajtohet si pjesë përbërëse e buxhetit të vitit 2021. Kjo është një fitore e advokimit të Forumit të Grave Orikum i cili do t'u mundësojë nënave të punojnë dhe të sigurojnë familjen deri në orët e pasdites, kur vjen koha për të marrë fëmijët nga kopshti. Regjistrrin e petitionit mund ta geni në linkun më poshtë:
<http://vlora.gov.al/regjistri-i-brendshem-i-peticioneve-dhe-iniciativave-qytetare/>
- Janë forcuar kapacitetet e Forumit të Pavarur të Grave të Orikumit, rrjetit të OSHC-ve të Vlorës dhe Forumit Qytetar, Selenica përsa i përket të kuptuarit të procedurave, rregullores së re të petitionit të Bashkisë Vlorë, kornizave ligjore për ligjin mbi qeverisjen lokale, ligje të ndryshme dhe vendime të këshillit të ministrave të zonat natyrore të mbrojtura, Komiteti për Mbrojtjen e Zonave të Mbrojtura, kriteret për statusin e “Kurorës së Gjelbër” të Pyllit të Sodës, etj., në mënyrë që të adresohen sic duhet nevojat dhe kërkesat e tyre.





- Takimet e rrjetit të OSHC-ve të pyllit të Sodës me zyrtarë lokale dhe pjesëmarrja në takimet e Këshillit Bashkiak rritën vizibilitetin e zyrës së QKB Vlorë, dega e QShPZh-së, forcuan bashkëpunimin midis Rrjetit të OSHC-ve Vlorë duke i bërë ata një aktor të dukshëm të ndikimit në institucionet lokale vendimmarrëse të Bashkisë Vlorë
- 3 nga 4 peticione të dorëzuara / të regjistruara nga Bashkia Vlorë gjatë vitit 2020, janë realizuar për shkak të mbështetjes që dega e QShPZh-së së Vlorës, i ka dhënë rrjetit të OSHC-ve ose grupeve joformale të qytetarëve (Pylli i Sodës, Kopshti Oriku dhe rruga Hajro Cakerri).
- Si rezultat i aktiviteteve të sipërpërmendura është forcuar bashkëpunimi me institucionet shtetërore dhe organizatat jo qeveritare e jofitimprurëse në Vlorë si p.sh.: “Qendra Rinore Vlorë”, “Agjencia për Demokracinë Lokale”, “Komuniteti për Ndryshim”, shkollat “Rilindja”, “Halim Xhelo”, Ali Demi, “Muco Delo”, Shkollat 9 vjecare “Pilo Prifti” Novosele, Njësia e Qeverisjes Lokale Qendër, Oriku, Zyrën e Avokatit të Popullit në Vlorë, Zyra e Komisionerit për Diskriminimin në Fier, bashkia Vlorë, etj.





- Është forcuar bashkëpunimi me institucionet shtetërore dhe organizatat joqeveritare në Shkodër si: «28 Nentori», «Oso Kuka» dhe Shejnaze Juka, Universiteti “Luigj Gurakuqi” Fakulteti i Shkencave Sociale dhe Fakulteti Ekonomik, bashkia Shkodër, Lezhë, Dibër, Pukë, Vau i Dejës, Malësi e Madhe.

Sfidat Kryesore dhe reagimi i projektit:

- Qëndrueshmëria financiare e OSHC-ve mbetet një sfidë për shkak të kornizave të pafavorshme fiskale dhe ligjore dhe për shkak të krizës pandemike. Për të trajtuar këtë çështje, zyrat e QKR-së kanë organizuar trajnime me ta për rritjen e aftësive të tyre në sipërmarrjet shoqërore, teknikat e reja të mbledhjes së fondeve, siç është financimi i njerëzve, i cili do t’u jepte atyre mundësi për të gjeneruar fonde dhe të jenë më të qëndrueshëm.
- Nevojiten përpjekje thelbësore për të siguruar konsultime kuptimplota dhe sistematike të institucioneve shtetërore me shoqërinë civile, si pjesë e një dialogu gjithëpërfshirës të politikave për reformat.
- Aktorët e shoqërisë civile janë akoma në fazën e “ndërtimit të kapaciteteve” për përfshirje active në proceset e formimit të politikave në fushën e zhvillimit socio-ekonomik, veçanërisht në funksion të qasjeve dhe politikave të BE-së. QSHPZH-ja përmes Qendrave të saj Burimore po punon për t’i mbajtur ata të informuar dhe për të shpjeguar rolin e tyre vendimtar për integrimin në BE.
- OSHC-të ende duhet të përmirësojnë kapacitetet e tyre dhe të kuptojnë mekanizmat e duhur përndikimin e politikave dhe mënyrën e përdorimit të tyre. QSHPZH-ja po ofron shërbime të ndihmës për OSHC-të individuale në mënyrë që të rriten kapacitetet e tyre për advokim më të mirë për çështjet e komunitetit duke përdorur mekanizmin dhe ligjet që ndihmojnë për të sjellë ndryshimet për të cilat dëshirojnë



Projekti: Rritja e mundësive për integrimin në tregun e punës të të rinjve dhe familjeve në rrezik - Fuqizimi i të rinjve, rritja e mundësive VLORA - Fshati SOS

Arritjet e projektit

- Gjatë zbatimit të projektit është rritur bashkëpunimi me aktorët lokalë të vlerësuar si aktorë potencialë në evidentimin dhe referimin e përfituesve të projektit. Veçojmë si aktorë lokalë institucionet vendore dhe rajonale: Drejtorinë e Ndhmës Ekonomike dhe Shërbimit Social Shtetëror, Drejtorinë Rajonale të Formimit Profesional Publik Vlorë, Qendrën Rinore Vlorë, shkollën profesionale



“Pavarësia” Vlorë, kryetaren e këshillit bashkiak Vlorë, Drejtorinë Rajonale të Agjencisë Kombëtare të Punësimit dhe Aftësive Vlorë, shkollën profesionale tregtare Vlorë dhe administratorët socialë të 5 njësive administrative. Përgjatë zbatimit të projektit u nënshkruan 4 marrëveshje bashkëpunimi me institucione shtetërore: Drejtorinë Rajonale të Agjencisë Kombëtare të Punësimit dhe Aftësive Vlorë, Drejtorinë Rajonale të Formimit Profesional Publik Vlorë, Drejtorinë e Ndhmës Ekonomike dhe Shërbimit Social Shtetëror, Bashkinë Vlorë, shkollën industriale “Pavarësia” Vlorë. Është rritur bashkëpunimi me aktorë të tjerë lokalë, si organizata të shoqërisë civile: “Me Komunitetin për Ndryshim” – “With Community for Change”, koordinatoren e projektit “Re-invest World Vision”, drejtuesen ekzekutive të organizatës “Shqipëria”, përfaqësuesen e qendrës “Vatra”. Është rritur bashkëpunimi me biznese private dhe individë të vlerësuar si aktorë potencialë për bashkëpunim në referimin dhe punësimin e të rinjve.





- Përgjatë 11 muajve të parë të zbatimit të projektit janë evidentuar 84 përfitues të rinj që vijnë nga kushte të vështira social-ekonomike për të cilët janë plotësuar të gjitha format e regjistrimit përkatës. Të thënat për secilin janë pasqyruar në Youth Participation Data Base, e cila pasurohet vazhdimisht me informacion për ecurinë e çdo rasti, në platformën e ngritur posaçërisht për përditësimin e ecurisë së projektit YEPP.
<https://sosc.v.sharepoint.com/sites>
- Janë rritur kapacitetet e 54 të rinjve përmes trajnimeve 12-ditore në dy modulet bazë “Life Skills and Employability”. Përfituesit e rinj kanë ndjekur rregullisht trajnimet dhe kanë marrë njohuri shumë të domosdoshme për ta duke shprehur vazhdimisht pëlqimin për përmbajtjen e moduleve dhe organizimin e trajnimit.
- Pas përfundimit të trajnimeve, 20 të rinj u regjistruan në kurse të formimit profesional sipas orientimit dhe zgjedhjes së gjithsecilit; 11 prej tyre janë përfshirë në praktika pune, 6 të tjerë punojnë me kohë të pjesshme dhe 2 prej tyre kanë kontratë pune afatgjatë.
- Është ngritur Forumi Rinor mbi Çështjet e Punësimit, i cili ka zhvilluar 3 takime brenda 11 muajve të parë. Takimi i parë, që u realizua në 12 gusht 2020, pati në fokus njohjen e të rinjve me qëllim ngritjen e forumit, informimin e tyre mbi politikën e nxitjes së punësimit tek të rinjtë që aktualisht zbatohen nga Drejtoria Rajonale e Agjencisë Kombëtare të Punësimit dhe Aftësive Vlorë dhe u diskutua për sfidat që ndeshin të rinjtë në tregun e punës. Takimi i dytë i Forumit Rinor, i realizuar në 18 dhjetor 2020, pati në fokus angazhimin real të të rinjve në nisma lobuese, të cilat kanë për qëllim adresimin e nevojave të tyre lidhur me çështjet e punësimit. Të rinjtë u bënë pjesë e fushatës “Përkrah të rinjtë e Vlorës për të formësuar të ardhmen e tyre”. Përmes angazhimit aktiv të tyre në këtë fushatë, të rinjtë i vunë në dukje pushtetit vendor (nënkryetarit të Bashkisë Vlorë) nevojën e hapjes së zyrës së këshillimit të karrierës për të rinjtë pranë bashkisë. Të rinjtë u angazhuan në shpërndarjen e posterave sensibilizues dhe marrjen pjesë në sesionet e informimit. Gjithashtu, të rinjtë dhanë mesazhin e tyre në spotin sensibilizues të transmetuar në televizionin lokal. Takimi i tretë i Forumit Rinor mbi Çështjet e Punësimit u realizua në 30 prill 2021. Gjatë takimit, të rinjtë u informuan mbi konceptin e reziliencës (aftësisë ripërtëritëse) dhe mbi aspektin ligjor aktual që nxit punësimin e të rinjve. Në fund, grupi i të rinjve u përfshi në aktivitetin motivues të kërkuar nga vetë ata “shfaqje filmi” me tematikë motivuese.



- Janë rritur kapacitetet profesionale dhe financiare të stafit zbatues të projektit përmes trajnimeve në metodologjitë e aftësive bazë jetësore dhe “Punësueshmëri”, në menaxhimin e rastit, në procedurat e prokurimit të shërbimeve/mallrave, në menaxhimin e “ciklit të projekteve”, në buxhetimin dhe raportimin e projekteve, në zhvillimin personal dhe menaxhimin operacional, në menaxhimin e burimeve lokale, njohuri në sipërmarrje, biznese të vogla dhe Start-Up, menaxhimin e stresit në vendin e punës, ngritjen e fondeve në mënyrë digjitale dhe ballë për ballë.

Sfidat e projektit

- Projekti mbështeti të rinjtë me kurse të formimit profesional. Drejtimet që preferojnë të rinjtë, janë nga më të ndryshmet. Për disa prej kurseve/drejtimeve që të rinjtë zgjedhin të ndjekin, përveç Qendrës së Formimit Profesional, e cila është institucion shtetëror që hap klasa për kurset/drejtimet përkatëse, vetëm pasi arrin një numër të caktuar kërkesash (15 deri 20 persona), në qytetin e Vlorës në disa drejtime të kërkuara nga të rinjtë nuk ka subjekte private të licencuara për të ofruar këto kurse të formimit profesional. Kjo shpesh ka sjellë pritje, zvarritje dhe shtyrje të afatit të fillimit të kurseve për të rinjtë e regjistruar në Qendrën e Formimit Profesional.
- Përgjatë zbatimit të projektit, nga ana jonë është zhvilluar trefishi i takimeve të planifikuara me Drejtorinë e Ndhmës Ekonomike dhe Shërbimit Social Shtetëror, me të cilën është nënshkruar edhe marrëveshje bashkëpunimi duke e parë këtë si shumë të rëndësishme në referimin e rasteve të të rinjve dhe familjeve të reja që gjenden në kushte të vështira social-ekonomike. Rezultoi se përgjatë 11 muajve të zbatimit të projektit nga ana e administratorëve socialë të 5 rajoneve të Bashkisë Vlorë patëm vetëm 3 referime rastesh të familjeve të reja dhe të rinjve në vështirësi ekonomike. Mbase zhvilluam takime me rastet e referuara, kuptuam se ata nga ana e tyre hezitojnë të përfshihen në projekt, pasi, nëse me mbështetjen e projektit në fund arrijnë të punësohen, mund të përjashtohen nga skema e ndihmës ekonomike. U bë e qartë që familjet e përfshira në skemën e ndihmës ekonomike kanë krijuar një lloj varësie ndaj sistemit të ndihmës ekonomike dhe në asnjë rast nuk do të donin të dilnin nga ky sistem, qoftë edhe nëse punësohen e sigurojnë të ardhura më të larta.

Qendra Shqiptare për Popullsinë dhe Zhvillimin (QShPZh) falënderon të gjithë donatorët për besimin dhe bashkëpunimin me shoqatën. Pa mbështetjen e tyre do ta kishim të vështirë zbatimin e projekteve dhe përmbushjen e objektivave. Arritjet janë një motiv nxitës për shoqatën dhe rritin vetëbesimin se stafi është i aftë të ndërmarrë punë edhe më të vështira dhe të përballet me profesionalizëm e përkushtim me sfidat që na presin. Gjithashtu, QShPZh-ja falënderon bordin drejtues, bordin këshillimor dhe stafin për kontributin dhe punën e vyer që kanë bërë për të pasur një vit të suksesshëm si viti 2020. Arritjet tona dhe kapërcimi i sfidave, si ato që shkaktuan tërmeti i nëntorit 2019 dhe pandemia COVID-19, kanë në themel të tyre dhe angazhimin e dhjetëra e qindra aktivistëve, të rinjve, grave, intelektualëve, si dhe bashkëpunimin e frytshëm me institucionet shtetërore (veçanërisht me ato të shëndetësisë e të arsimit), me median, me shoqërinë civile etj.

RAPORTI VJETOR 2020



QENDRA SHQIPTARE PER POPULLSINE DHE ZHVILLIMIN
ALBANIAN CENTER FOR POPULATION AND DEVELOPMENT

Adresa: Bul. Gjergj Fishta, Nd.26, H.6, Ap.5, 1001, Tiranë

Email: info@acpd.org.al

Nr. Kontakti: + 355 4 2251 475

Web: <http://acpd.org.al>